

APSTIPRINĀTS
ar Valsts meža dienesta
2013. gada 12. jūnija rīkojumu Nr. 84

2013

GADSKĀRTA

VALSTS MEŽA
DIENESTA
2012. GADA
PUBLISKAIS
PĀRSKATS

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1.	2012.GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU.....	7
1.2.	MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA	7
1.3.	MEŽA VESELĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA.....	15
1.4.	DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ.....	17
1.5.	MEŽA UGUNSAZSARDZĪBA	18
1.6.	MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI.....	19
1.7.	MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKĻIS	21
1.8.	ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA	24
1.9.	KLIENTU APKALPOŠANA.....	25
1.10.	MEŽA VALSTS REĢISTRA INFORMĀCIJAS SISTĒMA.....	25
1.11.	KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJAIS AUDITS UN KONTROLE	26
2.	FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	28
3.	PERSONĀLS	31
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	33
5.	PLĀNI 2013. GADAM	35

PIELIKUMS

Valsts meža dienesta 2012. gadā paveiktais skaitļu un faktu valodā ir apkopots ikgadējā informatīvajā izdevumā *Gadskārta*, kas ir arī Valsts meža dienesta 2012. gada publiskais pārskats.

Publiskā pārskata sadaļās var atrast skaitļus un faktus, kas raksturo, kāda ir šā brīža situācija visos Latvijas mežos, kāda tā bijusi nesenā vēsturē, kā arī iespējamās tendences tuvākajā nākotnē. Apkopota informācija par paveikto visos mežos 2012. gada laikā meža atjaunošanā, meža ieaudzēšanā, meža kopšanā. Parādīti plānotie un faktiski izcirstie koksnes apjomi, vērtēts meža veselības stāvoklis un dabas aizsardzība mežā, un šajā pārskatā ir iegūstama informācija par meža ugunsapsardzību un medību resursiem.

1. PAMATINFORMĀCIJA

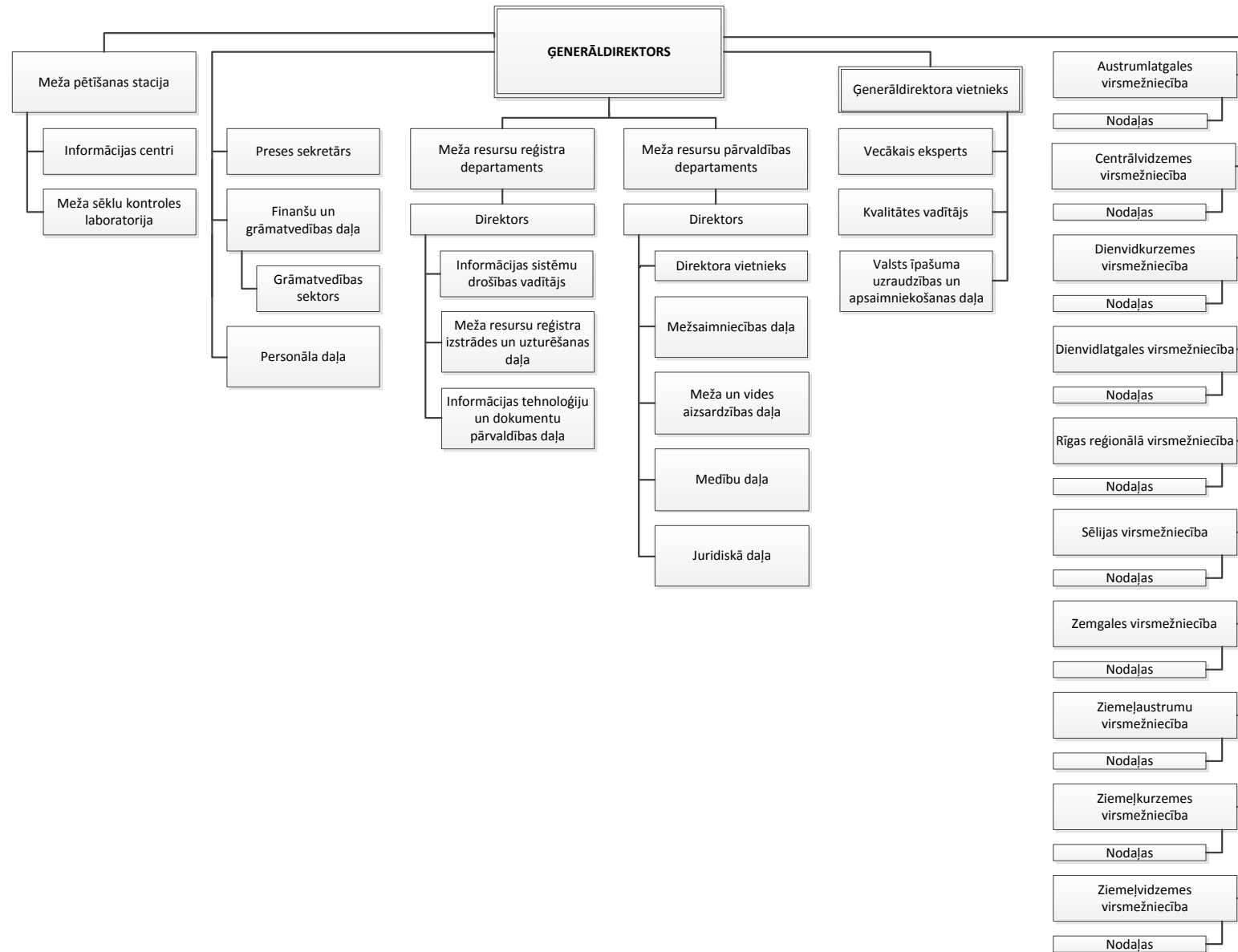
Valsts meža dienests

Valsts meža dienests (turpmāk - Dienests) ir zemkopības ministra padotībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas visā Latvijas teritorijā uzrauga meža apsaimniekošanu un izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, veic meža ugunsapsardzību un piedalās valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā.

Dienesta galvenās funkcijas:

- ✓ uzraudzīt meža apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu;
- ✓ pārtraukt un novērst meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus;
- ✓ nodrošināt meža ugunsapsardzību, atklājot, ierobežojot un likvidējot meža ugunsgrēkus visos mežos;
- ✓ piedalīties valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā, kā arī Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalsta pasākumu izstrādē un ieviešanā;
- ✓ sadarbība ar tiešās un pastarpinātās valsts pārvaldes iestādēm, nevalstisko un starptautisko institūciju un organizāciju, kā arī citiem sabiedrības un institūciju pārstāvjiem.

Dienests savas kompetences ietvaros visā Latvijas teritorijā uzrauga to normatīvo aktu ievērošanu, kuri regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, novērtē normatīvo aktu darbību attiecībā uz meža apsaimniekošanu un izmantošanu, iesniedz priekšlikumus Zemkopības ministrijai normatīvo aktu darbības efektivitātes palielināšanai, piedalās meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšanā, izsniedz normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, apliecības, apliecinājumus un citus dokumentus, atestē meža reproduktīvā materiāla ieguves avotus un sertificē meža reproduktīvo materiālu, veic meža veselības stāvokļa uzraudzību, pārbauda meža inventarizācijas datu kvalitāti, uztur Meža valsts reģistru, eksaminē mednieku un medību vadītāju kandidātus un izsniedz mednieka apliecības, kā arī pārbauda mednieku praktiskās iemaņas šaušanā ar medību ieroci. Dienests veic meža ugunsdrošības uzraudzību, un veic meža ugunsdzēsību atklājot, ierobežojot un likvidējot meža ugunsgrēkus, pēc tam iesaistot meža īpašniekus (valdītājus) ugunsgrēka vietas uzraudzībā. Tiek administrēta valsts un starptautiski finansēto atbalsta programmu realizācija mežsaimniecībā, informēta sabiedrība par meža un medību resursu stāvokli un to izmantošanu, pārvaldīti zinātniskās izpētes meži. Dienesta darbinieki informē un sniedz atbalstu meža īpašniekiem meža likumdošanas normatīvo aktu jautājumos, kā arī rūpējas, lai meža apsaimniekotāji zinātu, izprastu un ievērotu meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo dokumentu prasības.

1. attēls. Dienesta struktūra uz 01.01.2013.

Dienesta stratēģijas pamatelementi

Nākotnes redzējums

Līderis valstī informācijas un datu apjoma, kvalitātes (ticamības) un apstrādes iespēju jomā saistībā ar meža un medību resursiem, tai skaitā nodrošinot aktuālu, kvalitatīvu un unikālu kartogrāfisko informāciju par mežu. Valsts pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros nodrošina valsts meža politikā minētās uzraudzības un atbalsta funkcijas veikšanu visos Latvijas Republikas mežos, ar uzsvāru uz sabiedrības sociālo, ekonomisko un ekoloģisko interešu sabalansēšanu, tajā pašā laikā neierobežojot saimnieciskās darbības patstāvību, to panākot ar konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām nodrošinātu personālu.

Misija

Sabiedrības interesēs nodrošināt likumu un likumpamatoto tiesību aktu piemērošanu un to ievērošanas kontroli visos mežos neatkarīgi no to īpašnieka.

Vērtības

Profesionāls un kompetents personāls
Atbildība un godprātība
Pieejamība un sadarbība ar sabiedrību
Attīstība un inovācija
Komandas darbs un sadarbība
Neatkarīga eksperta tēls meža un medību resursu jomā
Vienāda attieksme pret visiem meža īpašniekiem

1.1. 2012.GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

Pēc funkcionālās un strukturālās optimizācijas modeļa ieviešanas 2012. gada 1. janvārī Dienesta funkciju izpilde tiek nodrošināta ar 537,5 ierēdņu un 152,5 darbinieku amata vietām. Pieejamību klientiem un administratīvās funkcijas īsteno centrālā administrācija, 10 virsmežniecības, 29 virsmežniecību biroji un Meža pētīšanas stacija.

2012. gadā Dienests ieviesis konceptuāli jaunu, vairāku līmeņu iekšējās kontroles sistēmu, kuras uzdevums ir nodrošināt pastāvīgu, efektīvu un lietderīgu iestādes darbību.

Ir uzsākts regulārs un sistemātisks darbs pie Meža valsts reģistra informācijas sistēmas pilnveidošanas un modernizācijas.

Dienests ir turpinājis iesākto ugunsdzēsības specializēto automobiļu parka atjaunošanu, noslēdzot līgumu par jaunas, modernas specializētās ugunsdzēsības autocisternas „Unimog” piegādi.

Pastiprināti ir strādāts pie ikdienas darbā nepieciešamā aprīkojuma (tai skaitā dienesta autotransporta), instrumentu un tehnoloģiju ieviešanas, iegādājoties portatīvo datorkomplektu katram mežzinim, nodrošinot dienesta autotransportu katram mežzinim, tādējādi nodrošinot virzību uz stabilu, konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām apgādātu personālu.

Dienests aktīvi piedalījies Zemkopības ministrijas rīkotajās darba grupās, kas tikušas izveidotas Meža likuma, Medību likuma, Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likuma un ar tiem saistīto normatīvo aktu grozījumu projektu izstrādei.

1.2. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas uzraudzība

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas mērķis ir izaudzēt augstražīgas un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un veicot meža rekreācijas un estētisko īpašību paaugstināšanu. Dienests veic minēto mežsaimniecisko pasākumu apjoma fiksēšanu, kvalitātes pārbaudes un statistikas datu apkopošanu.

Meža reproduktīvā materiāla ieguve un sertificēšana

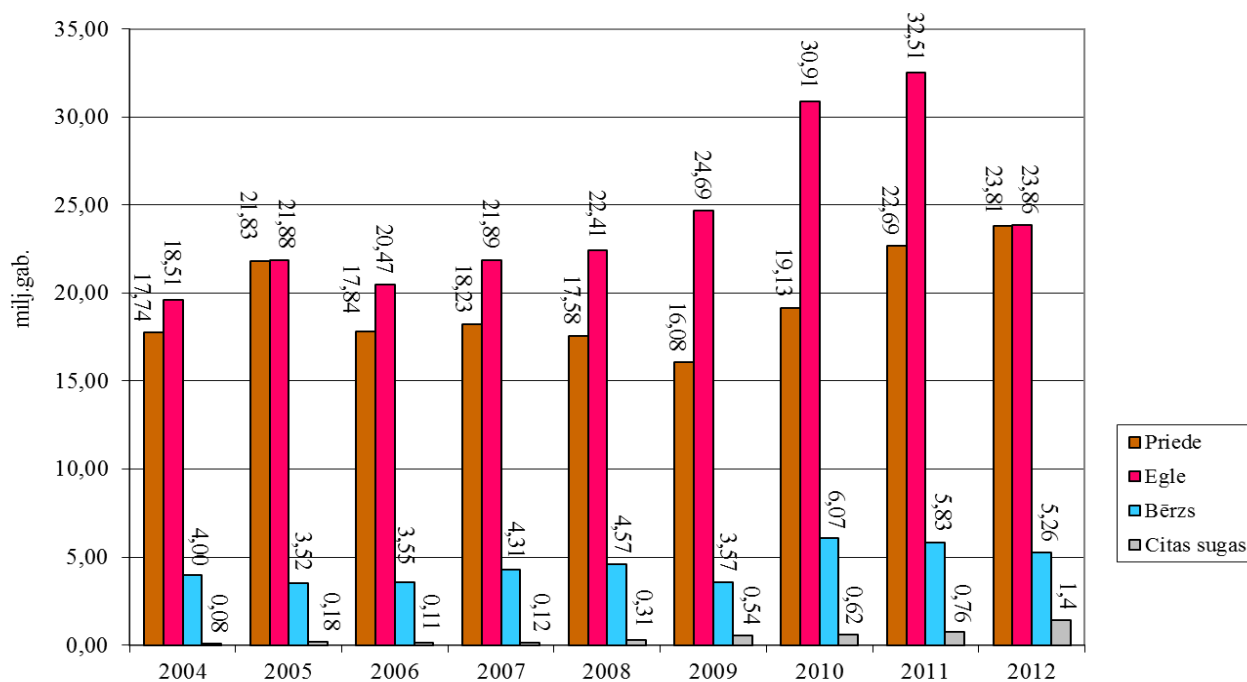
Meža reproduktīvā materiāla ieguves un sertificēšanas mērķis ir saglabāt Latvijas meža koku sugu ģenētisko daudzveidību un uzlabot atjaunoto un ieaudzēto mežaudžu produktivitāti, vitalitāti un atjaunošanās spēju. Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Dienests veic meža reproduktīvā materiāla ražošanas, izmantošanas un tirdzniecības kontroli.

Uz 01.01.2013. Dienests Meža reproduktīvā materiālā ieguves avotu reģistrā ir reģistrējis un aktualizējis informāciju par 177 augstākās („uzlabots” un „pārāks”) kategorijas meža reproduktīvā materiāla ieguves avotiem.

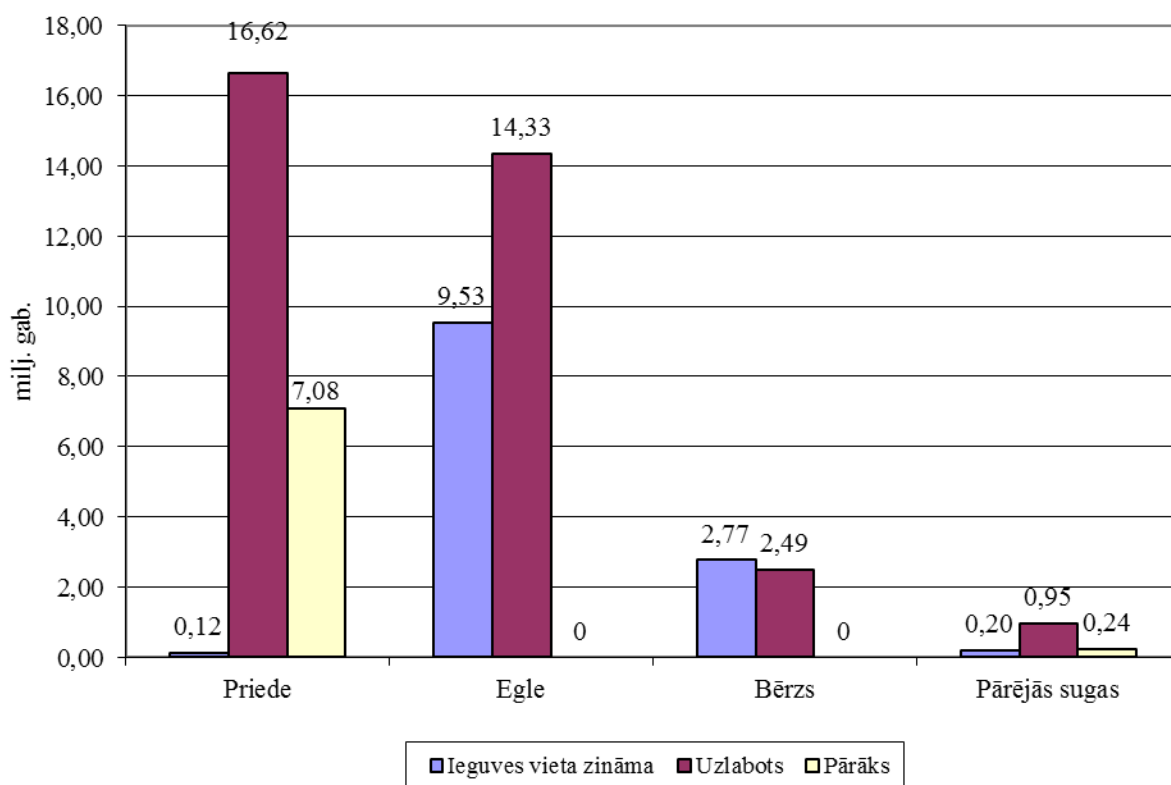
2012. gadā meža koku sēkļu ražošanai ir ievākti 1155 hektolitri čiekuri, stādu audzēšanai - 4533 kg ozola zīles un citu koku sugu sēklas un 25 tūkst. papeļu spraudņi.

2012. gadā izaudzēti, sertificēti un izmantoti meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai 54.33 milj., tai

skaitā 41.71 milj. ģenētiski augstvērtīgāko kategoriju „uzlabots” un „pārāks” meža koku sējeņi un stādi, 6.58 milj. pārvietoti uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm, bet papildus no citām Eiropas Savienības dalībvalstīm ievesti 1.25 milj. stādu.

2. attēls. Izaudzētais un meža atjaunošanai un ieaudzēšanai pielietotais stādāmais materiāls 2004.-2012.g., milj. gab.

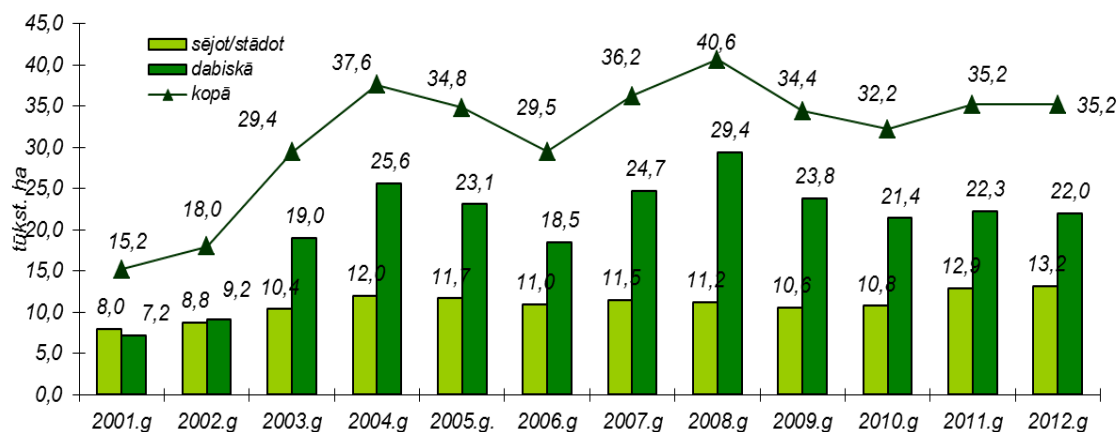

3. attēls. Izaudzētais un meža atjaunošanai un ieaudzēšanai 2012.gadā pielietotais stādāmais materiāls sadalījumā pa kategorijām, milj. gab.

Meža atjaunošana

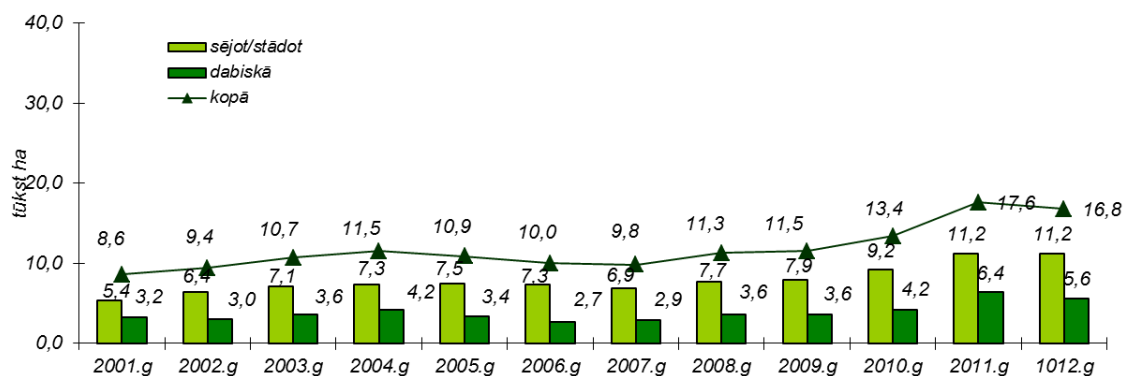
Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot sējot vai stādot, vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar konkrētajam meža tipam atbilstošām koku sugām.

Kā liecina Valsts meža dienesta apkopotā informācija par meža atjaunošanu valstī, 2012.gadā Latvijā kopā atjaunoti 35,2 tūkst. ha meža, no kuriem vairāk kā puse atjaunota pārējo īpašnieku mežā – 18,4 tūkst. ha, valsts mežā – 16,8 tūkst. ha. 2012.gada atjaunošanas kopējie apjomi ir tādi paši kā 2011.gadā.

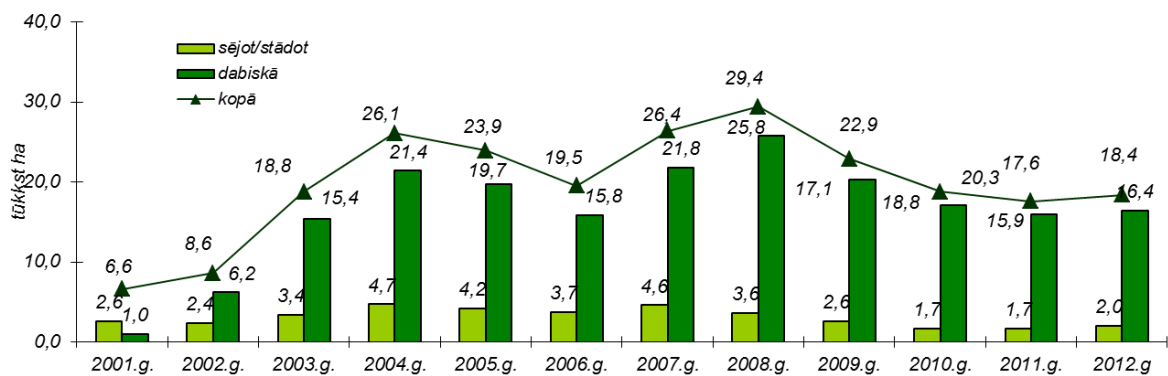

4. attēls. Meža atjaunošana 2001.-2012.g., tūkst. ha

Salīdzinājumā ar 2011.gadu pārējo īpašnieku mežos 2012. gadā meža atjaunošanas apjomi palielinājušies par 0,8 tūkst. ha, savukārt valsts mežos atjaunots par 0,8 tūkst. ha mazāk.

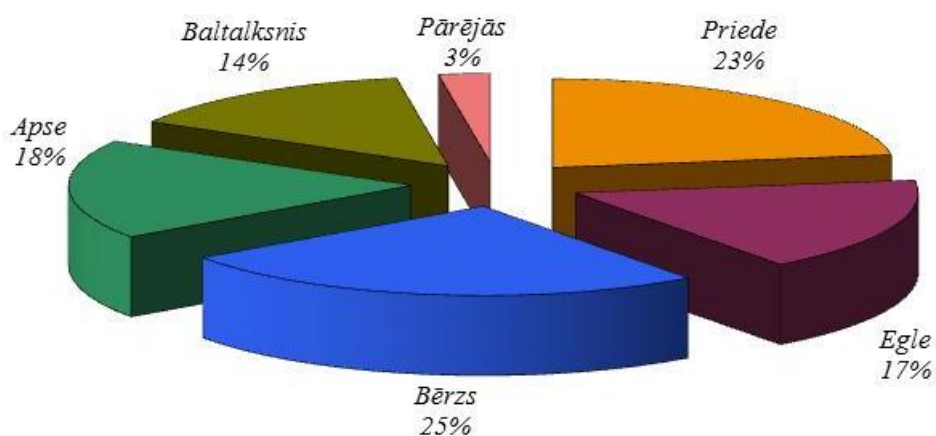
5. attēls. Meža atjaunošana valsts mežos 2001.-2012.g., tūkst. ha

6. attēls. Meža atjaunošana pārējo īpašnieku mežos 2001.-2012.g., tūkst. ha

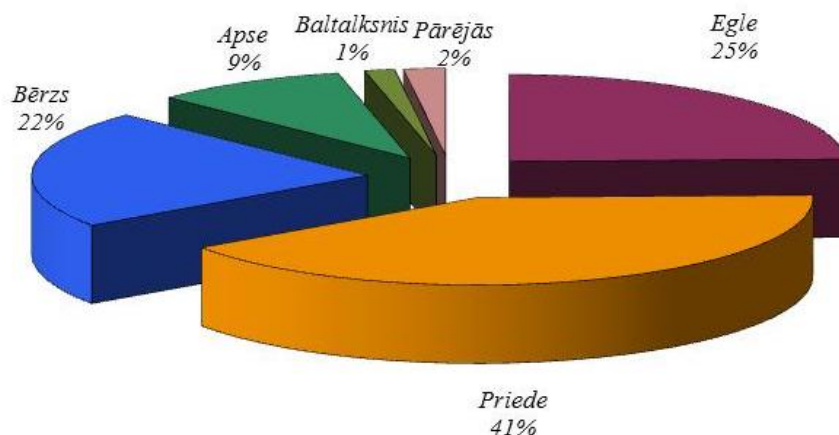
2012.gadā mežs sējot un stādot atjaunots 13,2 tūkst. ha platībā (38 % no atjaunotās meža kopplatības); valsts mežos sējot vai stādot atjaunoti 11,2 tūkst. ha (67 %), bet pārējo īpašnieku mežos – 2,0 tūkst. ha, kas ir 11 % no kopējās 2012.gadā atjaunotās meža platības pārējo īpašnieku mežos.

Meža atjaunošanas noteikumu prasības un meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju pieņemtie lēmumi atjaunojamās koku sugas izvēlē nodrošina meža atjaunošanu ar piecām galvenajām, saimnieciski izmantojamām koku sugām –priedi, egli, bērzu, apsi un baltalksni. 2012.gadā Latvijā ar skuju kokiem atjaunoti 14,0 tūkst. ha jeb 40 % no atjaunotās kopplatības (egle – 17 %, priede – 23 %), bet ar lapu kokiem 21,2 tūkst. ha jeb 60% no atjaunotās kopplatības. Galvenās lapu koku sugas ir bērzs – 8,9 tūkst. ha (25 %), apse - 6,3 tūkst. ha (18%), baltalksnis - 5,0 tūkst. ha (14%).

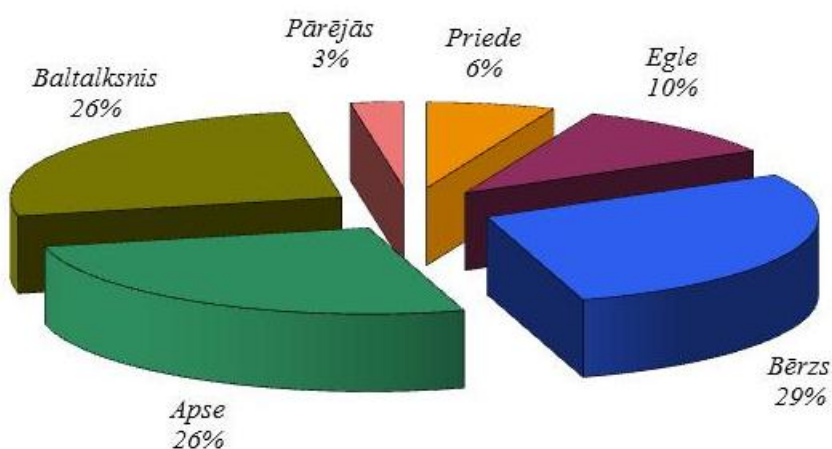

7. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2012.g. Latvijā, %

Galvenās koku sugas meža atjaunošanā valsts mežos un pārējo īpašnieku mežos ir atšķirīgas: valsts mežos 66 % platību ir atjaunotas ar skuju kokiem (t.sk. egļe 25 %, priede 41 %), bet pārējo īpašnieku mežos ar skuju kokiem atjaunotas 16 % no platībām (t.sk. egļe – 10 % un priede – 6%). Pārējās platībās dominē ar bērzu atjaunotās audzes (29 %), kā arī ievērojamu īpatsvaru sastāda apse (26 %) un baltalksnis (26 %).

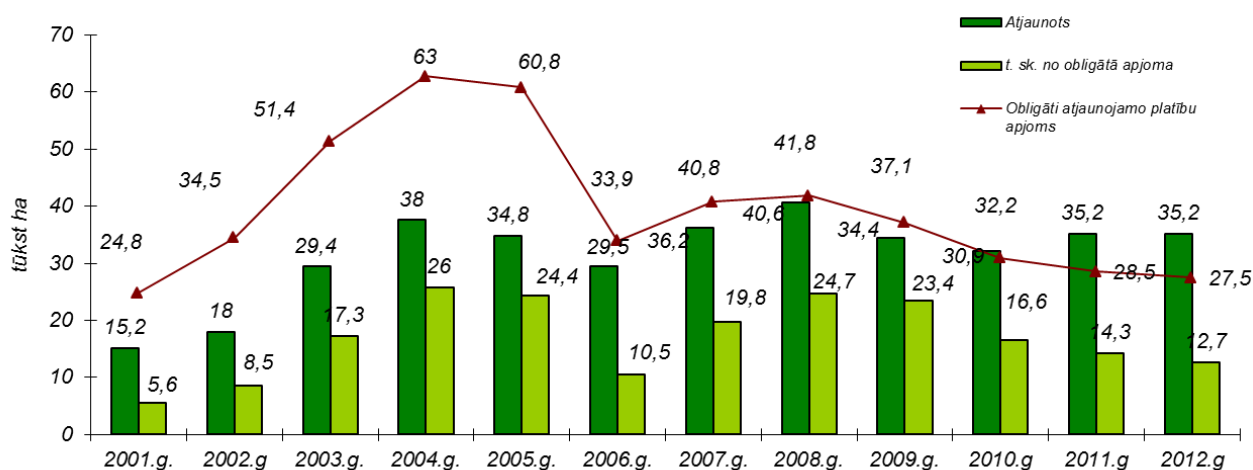

8. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2012.g. valsts mežos, %

9. attēls. Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā 2012.g. pārējo īpašnieku mežos, %

Terminā neatjaunoto platību kopējais apjoms valstī 2012.gada beigās bija 14,8 tūkst. ha, ko veido platības, kas nav atzītas par atjaunotām, galvenokārt mežos, kuru īpašnieks nav valsts.

10. attēls. Obligāti atjaunojamo un atjaunoto platību salīdzinājums 2001.-2012.g., tūkst. ha

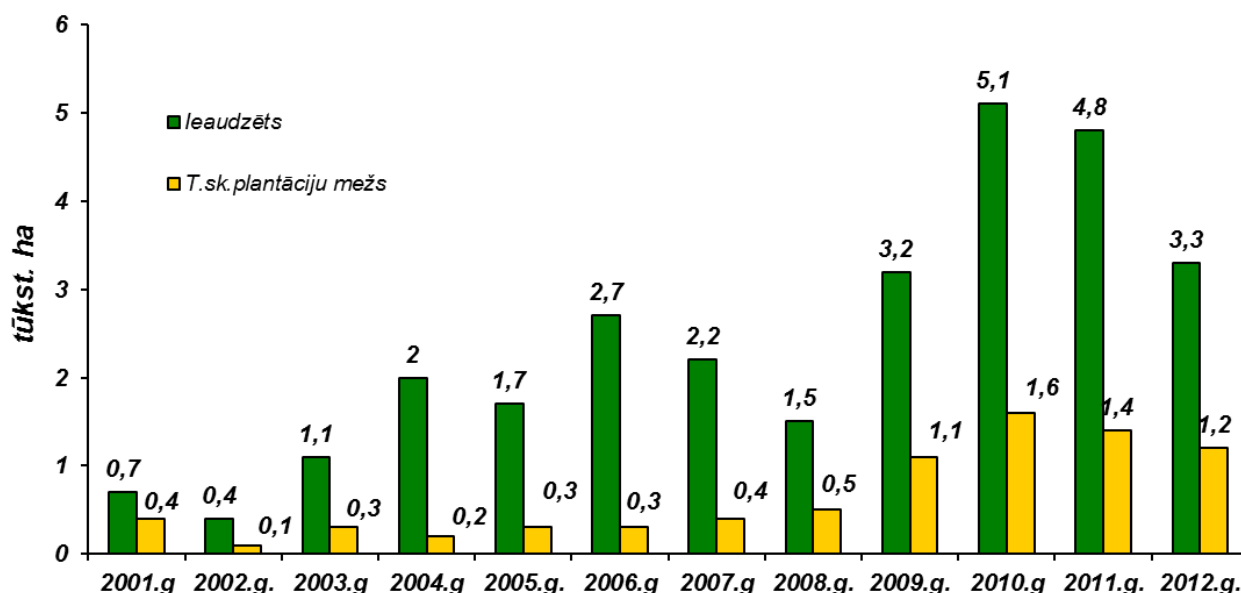
Lai uzlabotu situāciju, Dienests iesaka privāto mežu īpašniekiem savlaicīgi – jau vienlaikus ar mežizstrādes darbu plānošanu – plānot meža atjaunošanas darbus: izvērtējama augsnes sagatavošanas

nepieciešamība, jāizvēlas meža atjaunošanas paņēmieni. Plānojot meža atjaunošanu sējot vai stādot, laikus jāpasūta meža stādāmais materiāls.

Meža ieaudzēšana

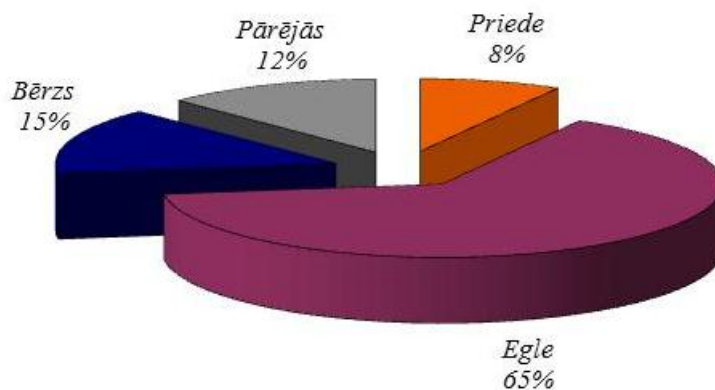
Meža ieaudzēšana ir jauna meža sēšana un stādīšana ar mežu neapklātās zemēs. Meža ieaudzēšanai lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ir vairāki mērķi. Kā galvenie minami: racionāla zemes izmantošana, vides piesārņojuma samazināšana, lauku ainavu dažādošana, rekreācijas iespēju paplašināšana u.c. Ieaudzētās meža platības var ierīkot arī kā plantācijas, kas ir īpašiem mērķiem ieaudzētas mežaudzes. Ieaudzējot plantāciju mežu, lietderīgi būtu izmantot tikai selekcionētu stādāmo materiālu, jo šāda stādāmā materiāla augšanas temps un kociņu kvalitāte ir labāka, nekā stādot mežņus. Sākot ar 2004.gadu, meža ieaudzēšanai lauksaimniecībā neizmantotās platībās ir pieejams Valsts un Eiropas Savienības finansējums.

2012. gadā valstī lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ieaudzētas 3,3 tūkst. ha mežaudzes, no kurām 1,2 tūkst. ha reģistrētas kā plantāciju meži.

11. attēls. Meža ieaudzēšana Latvijā 2001.-2012.g., tūkst. ha

Galvenās ieaudzētās koku sugas ir egle (65%), bērzs (15%) un priede (8%), pārējās koku sugas – baltalksnis, apse, melnalksnis, ozols u.c. – sastāda 12% no ieaudzētajām platībām.

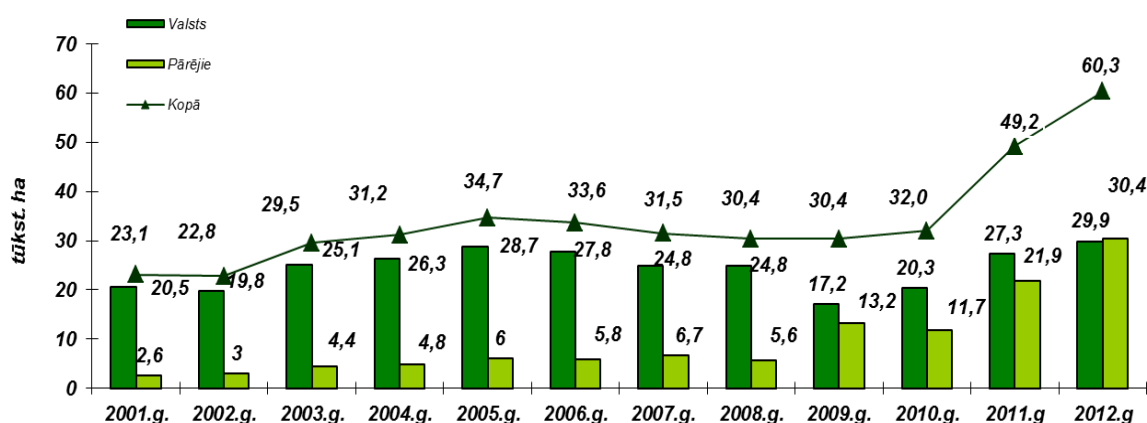
12. attēls. Koku sugu īpatsvars 2012.g. ieaudzētajās platībās Latvijā, %

Jaunaudžu kopšana

Jaunaudžu kopšanu veic ar mērķi, veicināt konkrētiem meža augšanas apstākļiem vislabāk piemērotu koku sugu attīstību. Jāpiemin arī tas, ka kopšana palielina nākotnes meža ražību un atstājamo koku vērtību, kas ir atkarīga no stādu vai sēkļu ģenētiskajām īpašībām. Pareiza stādu izvēle ievērojami ietekmē krājas pieaugumu, kā arī stumbru kvalitāti. Pareizi izkopjot jaunaudzes atstājamiem kokiem ievērojami palielinās augšanas telpa un samazinās meža audzēšanas cikla ilgums, respektīvi, vēlamo rezultātu iegūst vidēji par 10-20 gadiem ātrāk (ja audzi plānots nocirst pēc caurmēra, tas ir, kad valdošā koku suga sasniegusi galvenās cirtes diametru), un koki ir ar taisniem un resniem stumbriem.

Kopš 2008.gada meža īpašnieki var pieteikties uz Valsts un Eiropas Savienības finansējumu jaunaudžu kopšanā atbalsta pasākumā „Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana”. 2012.gadā Dienestā ir iesniegti un izvērtēti Meža apsaimniekošanas plāni, kuros plānots saņemt Valsts un Eiropas Savienības atbalstu 29,3 tūkst. ha jaunaudžu kopšanai.

2012.gadā jaunaudžu kopšana valstī kopā veikta 60,3 tūkst. ha apjomā, t. sk. valsts mežos – 29,9 tūkst. ha, pārējo īpašnieku mežos – 30,4 tūkst. ha. Visvairāk koptas egļu (39%), bērzu (27%) un priežu (23%) jaunaudzes, pārējo kopto koku sugu jaunaudzes sastāda 11%.

13. attēls. Jaunaudžu kopšana 2001.-2012.g., tūkst. ha

Meža inventarizācija

Meža likuma 29.pants nosaka, ka meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā nodrošina pirmreizēju meža inventarizāciju un tās datus iesniedz Dienestam, kā arī vismaz reizi 20 gados un normatīvajos aktos noteiktajos citos gadījumos veic atkārtotu meža inventarizāciju.

Meža inventarizācijas dati satur informāciju par mežu un meža zemi, par tajā veikto saimniecisko darbību- koku ciršanu, meža atjaunošanu, jaunaudžu kopšanu, ceļu būvi un rekonstrukciju mežā u.c.

Meža inventarizācijas kārtību nosaka Ministru kabineta 2013.gada 12.februāra noteikumi Nr.88 “Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi”. Meža inventarizācijas datus drīkst sagatavot tikai Dienestā reģistrēti meža inventarizācijas veicēji. Pavisam Dienestā reģistrēti 399 inventarizācijas veicēji, 2012.gadā no jauna reģistrēti 46. Dienests katru gadu izvērtē meža inventarizācijas veicēju profesionālo kvalifikāciju, t.i., vai inventarizācijas veicējs kalendārā

gada laikā nav saņēmis atteikumu inventarizācijas datu reģistrācijai Meža valsts reģistrā vairāk kā par 10% inventarizēto zemes vienību. 2012.gadā 6 inventarizācijas veicējiem par nekvalitatīviem 2011.gada darbības rezultātiem tika anulēta meža inventarizācijas veicēja reģistrācija Meža valsts reģistrā.

Dienests pieņem meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja iesniegtos meža inventarizācijas datus, izvērtē tajos sniegtās informācijas atbilstību izvirzītajām kvalitātes prasībām un pieņem lēmumus par meža inventarizācijas datu pievienošanu Meža valsts reģistram. 2012.gadā Dienests izvērtēšanai un pievienošanai Meža valsts reģistram ir saņēmis 10671 meža inventarizācijas lietas. Meža valsts reģistram tika pievienoti 9987 lietu dati, 340 gadījumos informācijas neatbilstības dēļ meža īpašnieks un inventarizācijas veicējs ir saņēmis atteikumu datu pievienošanai Meža valsts reģistram.

Iesniegumu pārbaudes un apliecinājumu izsniegšana

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam Dienestā ir jāsaņem atļauja (apliecinājums) koku ciršanai. Lai varētu saņemt darbības atļauju, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vēršas ar rakstisku iesniegumu Dienestā.

Pirms apliecinājumu izsniegšanas Dienesta darbinieki izlases veidā pārbauda, vai iesniegumā minētā darbība atbilst normatīvajiem aktiem un stāvoklim dabā. Lielāko saimnieciskās darbības apjomu sastāda koku ciršana. 2012.gadā Dienests ir izsniedzis ciršanas apliecinājumus 60 699 cirsmām, no tiem apliecinājumus – valsts mežos 22 225 cirsmām un pārējos mežos 38 474 cirsmām. 2012.gadā koku ciršana bija paredzēta 109,3 tūkst. ha platībā.

Izsniedzot ciršanas apliecinājumus, Meža valsts reģistrā tiek uzskaitītas plānotās izcērtamās platības un plānotais izcērtamās koksnes apjoms. Meža valsts reģistrā uzkrāto informāciju par plānoto un veikto saimniecisko darbību meža zemē izmanto arī citas valsts institūcijas.

Ciršanas apjoms

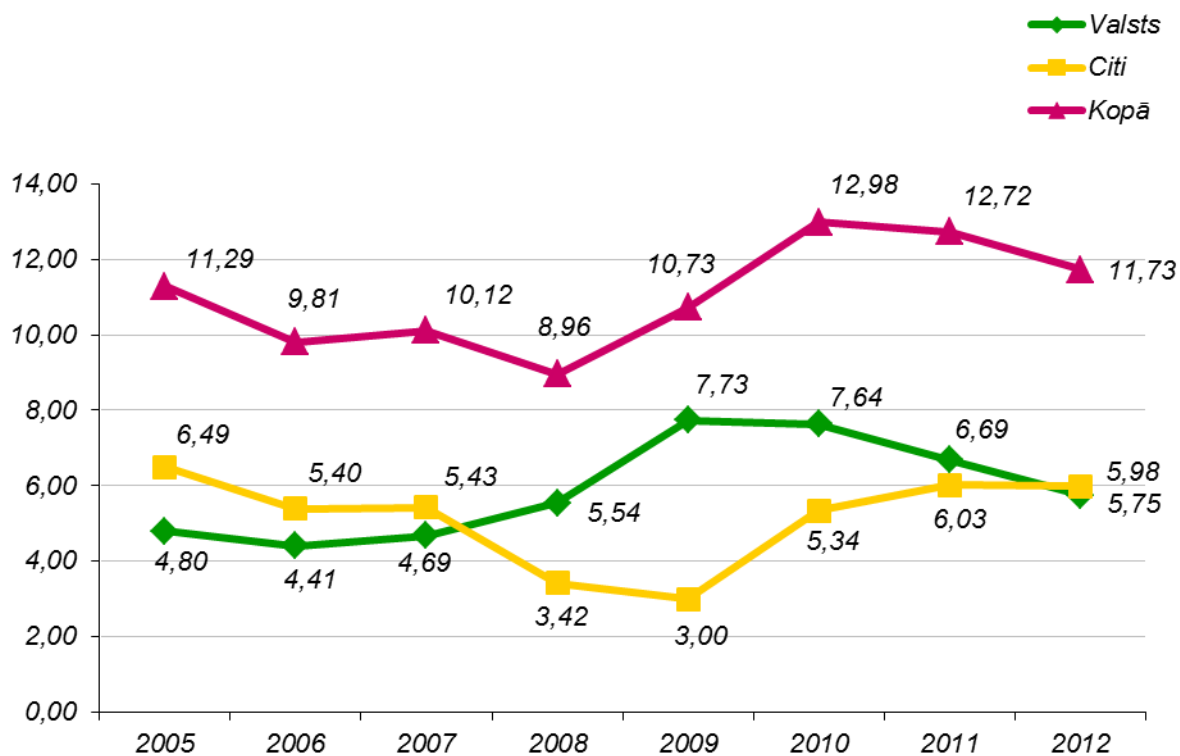
Lai sabiedrības rīcībā būtu operatīva informācija par Latvijas mežos plānotajām saimnieciskajām darbībām un to apjomu, Dienests katru mēnesi apkopo informāciju par iepriekšējā mēnesī izsniegtajiem apliecinājumiem un tajos uzrādīto plānoto ciršanas apjomu.

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam katru gadu līdz 1.februārim ir jāinformē Dienests par iepriekšējā gadā veikto saimniecisko darbību. Informācijas iesniegšana notiek rakstiski – pārskatu veidā. Iesniegto informāciju Dienesta darbinieki fiksē Meža valsts reģistrā. Katru gadu pēc pārskatu saņemšanas no meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem, tiek apkopota informācija par pārskatos uzrādīto izcirsto likvīdās koksnes apjomu.

Dienests nodrošina maksimāli pieļaujamā ciršanas apjoma (tāmes) galvenajā cirtē valsts mežos administrēšanu. Tāme galvenajā cirtē valsts mežos tiek noteikta sadalījumā pa koku sugām, platībām (ha) un apjomiem (m³).

Ministru kabineta 2010.gada 30.jūnija rīkojumā Nr.364 "Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2011.-2015.gadam" noteiktais maksimāli pieļaujamais ciršanas apjoms pieciem gadiem galvenajā cirtē valsts mežos ir 23,19 milj. m³ likvīdās koksnes 92 063,4 ha platībā. No tā akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošajos valsts mežos – 22,13 milj.m³ likvīdās koksnes 84 962 ha platībā.

Kopā 2012.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir nocirsts par 0.99 milj. m³ mazāk: valsts mežos – par 0,94 milj. m³ mazāk, bet pārējos mežos – par 0.05 milj. m³ mazāk.

14. attēls. Izcirstās koksnes apjomi 2005.-2012.g., milj. m³

Meža zemes transformācija

2012.gadā Dienests izsniedza 356 atļaujas par 309,50 ha meža zemes transformāciju uz citiem zemes lietošanas veidiem. Meža zemes transformācija tika veikta apbūves vajadzībām, elektrolīniju, sakaru līniju, cauruļvadu būvei, ūdenskrātuvju ierīkošanai, karjeru ierīkošanai, ceļu būvei, lauksaimniecības vajadzībām, kā arī citu objektu būvei. Vislielākais 2012.gadā izsniegto transformācijas atļauju skaits ir Rīgas reģionālajā virsmežniecībā – 246 atļaujas, jeb 69 % no visām 2012.gadā izsniegtajām transformācijas atļaujām.

2012.gadā valsts budžetā tika ieskaitīti 439,83 tūkst. latu, kas ir aprēķinātie zaudējumi par transformācijas rezultātā iznīcināto dabisko meža vidi.

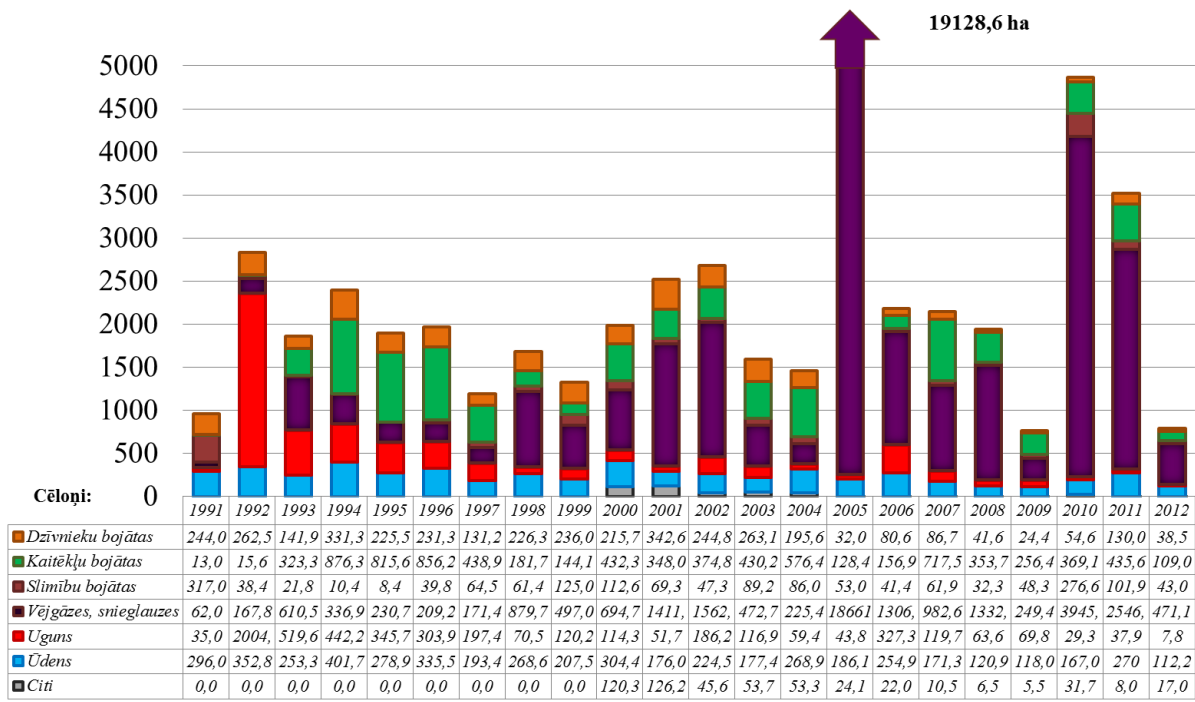
1.3. MEŽA VESELĪBAS STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA

Dienests veic meža veselības stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu tādā veidā, kas nepasliktinātu meža veselības stāvokli, savlaicīgi konstatējot kaitēkļu un slimību savairošanos.

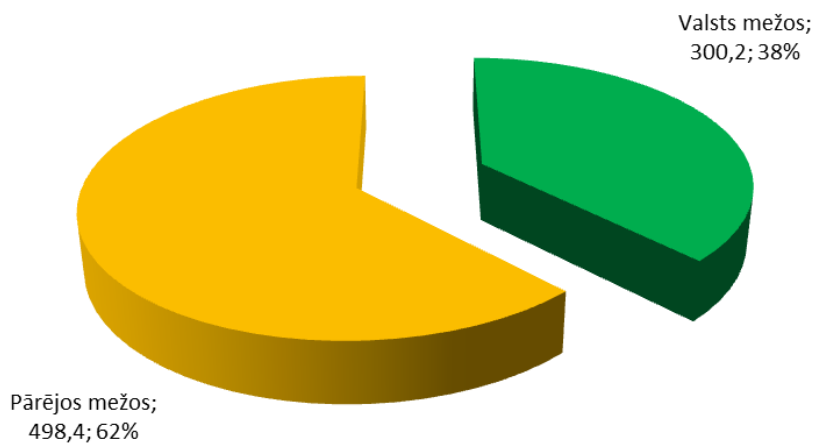
Katru gadu kaitēkļu, slimību, dzīvnieku, vējgāžu un snieglaužu, meža ugunsgrēku, pārliecīga mitruma un citu bojājumu dēļ, daļa mežaudžu zaudē augtspēju, kā rezultātā tās iet bojā un tiek nocirstas pēc Dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas. 2012.gadā Dienests sanitāros atzinumus audžu nociršanai galvenajā cirtē izsniedza 798,6 ha platībā, no kuriem 300,2 ha (38%) – valsts mežos, bet 498,4 ha (62%) – citu lietotāju mežos. Salīdzinot ar 2011.gadu, izsniegtajos sanitārajos atzinumos uzrādītais apjoms samazinājies par 77%.

Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, būtiski samazinājies vējgāžu bojājumu apjoms. 2012.g.

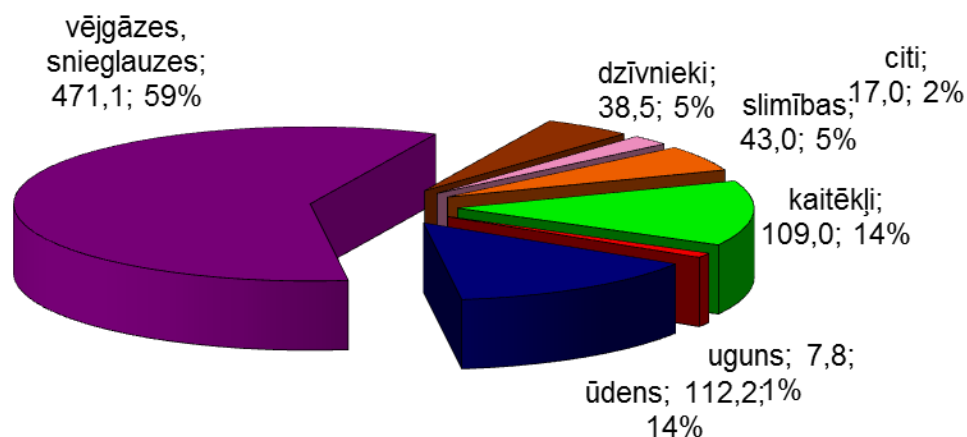
vējgāzes bija galvenais bojājumu cēlonis mežā, bet to postījumu apjoms bija tikai 471.1 ha, jeb 59% no visiem bojājumiem. Kaitēkļu darbības rezultātā bojā gājušo audžu daudzums, salīdzinot ar 2011.gadu, samazinājies apmēram četras reizes un kaitēkļu darbības rezultātā bojā gājušo audžu apjoms bija 109,0 ha (14%). 2012.gadā būtiskākais kaitēklis bija egļu astoņzobu mizgrauzis, tomēr tā populācija atrodas zemākajā punktā un lieli šī kaitēkļa postījumi nav sagaidāmi arī nākošajā gadā. Citi audžu bojāejas iemesli: pārmērīgs mitrums 112,2 ha (14%), meža ugunsgrēki 7,8 ha (1%), slimības 43,0 ha (5%), dzīvnieku bojājumi 38,5 ha (5%), citi iemesli 17,0 ha (2%).

15. attēls. Izsniegtie Dienesta sanitārie atzīnumi laika posmā no 1991. - 2012.g., ha

16. attēls. Mežaudžu platības, kuras atļauts nocirst galvenajā cirtē pēc sanitārā atzīnuma valsts un pārējos mežos 2012. g., ha

17. attēls. Mežaudžu platību, ko atļauts nocirst galvenajā cirtē pēc sanitārā atzinuma, sadalījums pa bojājuma cēloņiem 2012. g, ha

2012.gadā lokālo vējgāžu bojājumi, salīdzinot ar 2010. un 2011.g. gadu ir būtiski samazinājušies. Ievērojami snieglauzes postījumi pieaugušās audzēs un snieglieces postījumi bērzu jaunaudzēs novēroti 2011./2012.gada ziemā Dienvidlatgales un Centrālvidzemes virsmežniecību teritorijās. Dienesta un meža īpašnieku realizēto profilaktisko pasākumu rezultātā bīstamā meža kaitēkļa egļu astoņzobu mizgrauža (*Ips typographus* L.) savairošanās apsīkusi 2009.gadā un kaitēkļa populācijas pieaugums nav novērots arī 2012.gadā. Mizgrauzim savairojoties, tas uzbrūk augošām eglēm, kas vecākas par 50 gadiem.

Egļu astoņzobu mizgrauža savairošanās tiek novērtēta transektos, ap 400 vietās Latvijā ar regularitāti 1-2 reizes gadā. Priežu sprīžotāja, priežu pūcītes, sfīnga u.c. kaitēkļu uzskaitēi veic zemeszemes kontroli 26 parauglaukumos. Monitoringa rezultātā Dienestam ir nepārtraukta aktuālās informācijas pieejamība, kas nepieciešama kaitēkļu masveida savairošanās ierobežošanas pasākumu koordinēšanā.

2012.gadā turpinājās egļu mūķenes (*Lymantria monacha*) masu savairošanās Garkalnes apkārtnē. 2012.gadā šī savairošanās aptvēra jau vairāk nekā 5000 ha Vangažu-Garkalnes un arī Jaunciema, Lilastes un Ropažu apkārtnē. Savairošanās raksturojas ar to, ka bez egļu mūķenes lielā skaitā novērotas arī citas skujgraužu sugas – priežu pūcīte (*Panolis flammea*), priežu vērpējs (*Dendrolimus pini*) un priežu sfīngs (*Hyloicus pinastri*). 2012.g. egļu mūķenes tauriņu lidošanas aktivitāte bija gandrīz 10 reizes zemāka nekā 2011.g. Paredzams, ka 2013.gadā koku defoliācija netiks novērota.

1.4. DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ

Dabas aizsardzības mērķis ir bioloģiskās daudzveidības līmeņa saglabāšana un dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas nodrošināšana.

Mikrolietumu izveidošana un aizsardzība

Pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības likumu un Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.940 "Noteikumi par mikrolietumu izveidošanu un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikrolietumu un to buferzonu noteikšanu", Dienests meža zemēs nosaka mikrolietumus. Vienlaikus īpaši aizsargājamu putnu sugu mikrolietumiem tiek noteiktas buferzonas. Ar izveidotajiem mikrolietumiem saistītie dokumenti saskaņā ar normatīvajiem aktiem tiek nodoti citām ar vides aizsardzību saistītām organizācijām.

Līdz 2012.gada beigām kopā valstī ir izveidoti 2140 mikroliegumi 39,4 tūkst. ha platībā. No tiem 1223 mikroliegumi (34,6 tūkst. ha, neskaitot buferzonas) izdalīti īpaši aizsargājamām putnu sugām, pārējie 917 (4,8 tūkst. ha) - īpaši aizsargājamiem biotopiem, augiem, kukaiņiem u.c. Pēc platības 93% mikroliegumu atrodas valsts mežos.

2012.gadā tika izveidoti 36 jauni mikroliegumi 372 ha platībā, no kuriem 308 ha valsts mežos un 64 ha pārējos mežos.

1.tabula

Aizsargājamo teritoriju mežu platības 2012. gada 31.decembrī, tūkst. ha

<i>Aizsargājamās teritorijas veids</i>	<i>Platība, pavisam</i>	<i>tai skaitā:</i>	
		<i>valsts</i>	<i>pārējie</i>
Dabas rezervātu meži	8,7	8,7	0
<i>tai skaitā:</i>			
<i>stingrā režīma zona</i>	0,4	0,4	0
<i>regulējamā režīma zona</i>	8,3	8,3	0
Nacionālo parku meži	102,8	50,8	52,0
<i>tai skaitā:</i>			
<i>dabas rezervātu zona</i>	6,5	6,5	0
<i>dabas liegumu zona</i>	36,7	24,0	12,7
<i>ainavu aizsardzības zona</i>	31,8	16,3	15,5
<i>kultūrvēsturiskā zona</i>	0,8	0,2	0,6
<i>neitrālā un dabas parka zona</i>	27,0	3,8	23,2
Dabas liegumu meži	105,5	84,8	20,7
Dabas parku meži	63,0	31,2	31,8
Aizsargājamo ainavu apvidu meži	82,1	35,8	46,3
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu meži	8,8	5,8	3,0
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča ierobežotas saimnieciskās darbības joslu meži	65,7	44,1	21,6
Aizsargjoslu meži ap pilsētām	23,7	13,1	10,6
Mikroliegumi	39,4	36,8	2,6
Īpaši aizsargājami meža iecirkņi	13,6	11,5	1,1

1.5. MEŽA UGUNSAPSARDZĪBA

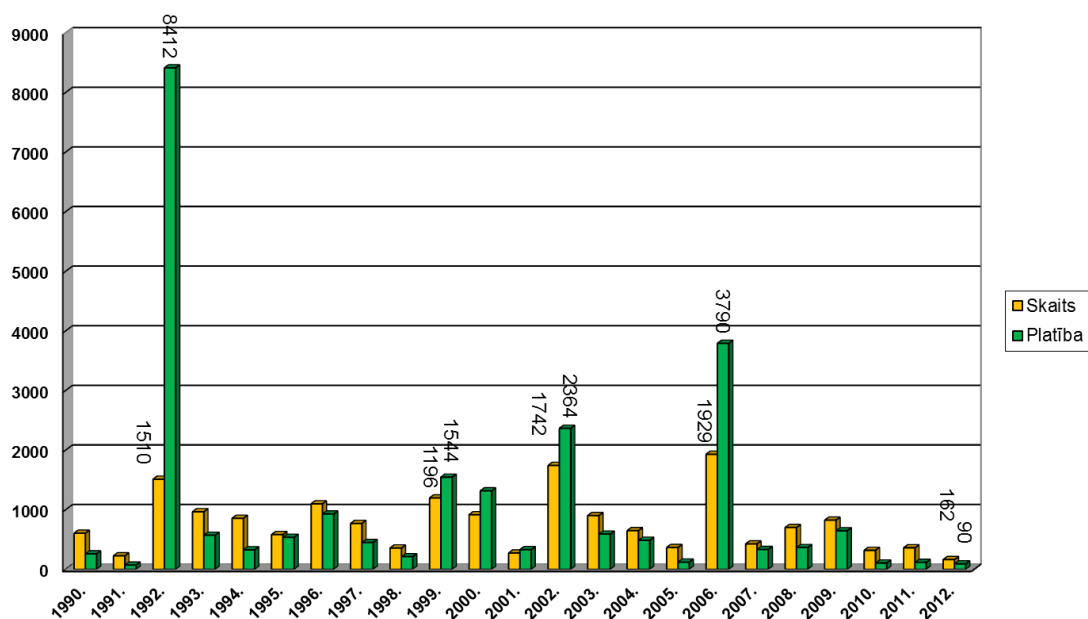
2012.gadā meža ugunsnedrošais laikposms tika noteikts 1.maijā un turpinājās līdz 15.septembrim.

Kopā 2012.gadā tika atklāti un dzēsti 162 meža ugunsgrēki, kuros uguns skāra 90,27 ha meža zemes, t.sk. 46.61 ha jaunaudzes. 133 meža ugunsgrēki tika dzēsti valsts mežos ar kopējo platību 49,5 ha. Lielākais meža ugunsgrēks notika jau 6.martā Dienvidkurzemes virsmežniecības teritorijā, kura rezultātā uguns skāra 21,4 ha jaunaudzes. Ugunsgrēka iemesls bija pērnās zāles dedzināšana.

Vidējā meža ugunsgrēka platība 2012.gadā bija 0,56 ha.

Dienests ugunsapsardzības nodrošināšanai izmanto ugunsnovērošanas torņu tīklu (179 ugunsnovērošanas torņi). 2012.gada ugunsnedrošā laikposmā Dienests mežus uzraudzīja no 109 ugunsnovērošanas torņiem.

Kopumā 2012.gada vasarā Dienests nodrošināja ar darbavietām sezonas darbiniekus 350 amatu vietās (torņu dežurantus, specializēto ugunsdzēsību autocisternu vadītājus, meža ugunsdzēsējus, meža ugunsdzēsības staciju vadītājus, operatīvos dežurantus), bez kuru palīdzības ātra un operatīva reaģēšana uz meža ugunsgrēku nebūtu iespējama.

18. attēls. Mežu ugunsgrēku skaits laika posmā no 1990. – 2012.g. un uguns skartās mežu platības hektāros

1.6. MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI

Dienesta kompetencē ietilpst meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, tai skaitā šo normatīvo aktu pārkāpumu konstatēšana, sastādot attiecīgu protokolu un veicot citas darbības. Par pārkāpuma izdarīšanu vainīgā persona tiek sodīta administratīvi vai krimināli, pie tam gadījumos, kad nodarīti zaudējumi meža videi vai medību resursiem, tie tiek piedzīti tiesas ceļā paralēli piemērotajam soda mēram.

Dienests 2012.gadā konstatējis 1254 meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumus. 719 gadījumos no konstatētajiem pārkāpumiem noformēti administratīvā pārkāpuma protokoli.

Lielāko daļu no 2012.gadā konstatēto pārkāpumu skaita sastāda patvaļīgas augošu koku ciršanas gadījumi - 322 administratīvie pārkāpumi, jeb 44,8 % no visu konstatēto administratīvo pārkāpumu skaita. Kopumā nelikumīgi izcirsta koksne gandrīz 16 731 tūkstošu kubikmetru apmērā, nodarot videi kaitējumu, kas aprēķināti kā mežam nodarītie zaudējumi 785 130 latu apmērā, tai skaitā, valsts mežos – 163 836 latu un pārējos mežos – 621 294 latu apmērā.

Otru ievērojamāko daļu no konstatētajiem pārkāpumiem veido medību noteikumu pārkāpumi, par kuriem pagājušajā gadā noformēti 130 administratīvā pārkāpuma protokoli, 15 gadījumos materiāli iesniegti policijā vainīgās personas noskaidrošanai vai kriminālprocesa uzsākšanai, kā rezultātā tika ierosinātas 8 krimināllietas par nelikumīgām medībām.

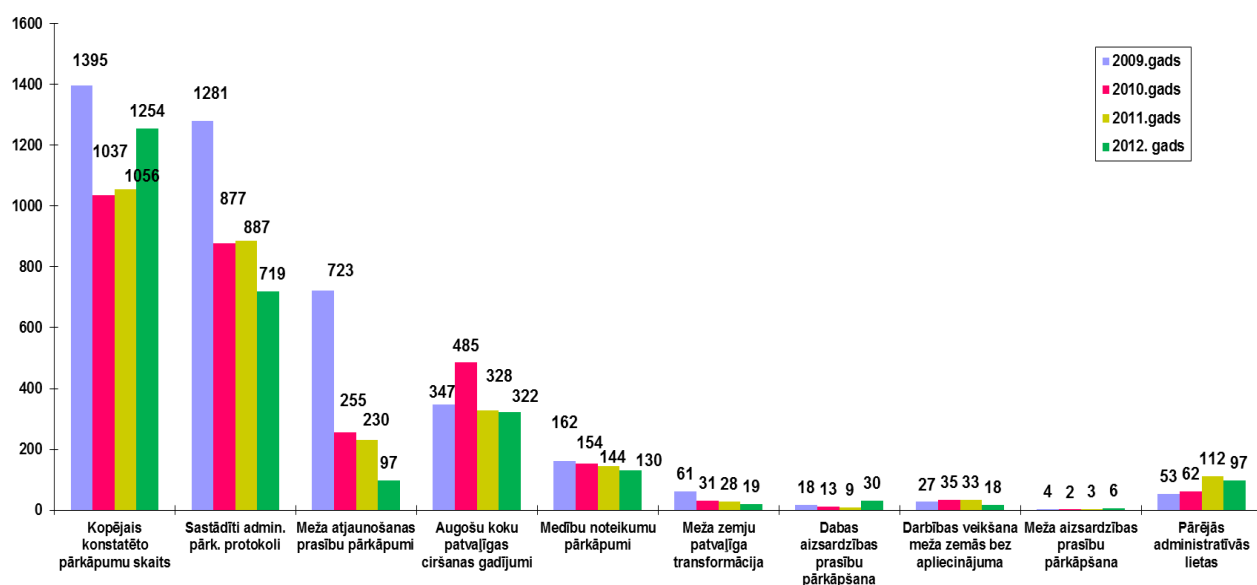
Par konstatētajiem meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem Dienesta amatpersonas 2012.gadā par izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem ierosināja 678 administratīvo pārkāpumu lietas, 343 gadījumos pieņemti lēmumi par administratīvo naudas sodu

uzlikšanu, 293 lēmumi par lietvedības izbeigšanu, no kuriem 482 lēmumi stājušies spēkā.

Administratīvais sods vainīgajām personām par augošu koku patvaļīgu ciršanu - 70 gadījumos ar kopējo uzlikto naudas sodu summu 6 235 latī, meža atjaunošanas prasību pārkāpumiem 58 gadījumos ar kopējo uzlikto naudas sodu summu 4 160 latī.

2012. gadā par meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem uzliktais naudas sods kopumā labprātīgi samaksāts vai piedzīts 235 gadījumos 14 510 latu apmērā.

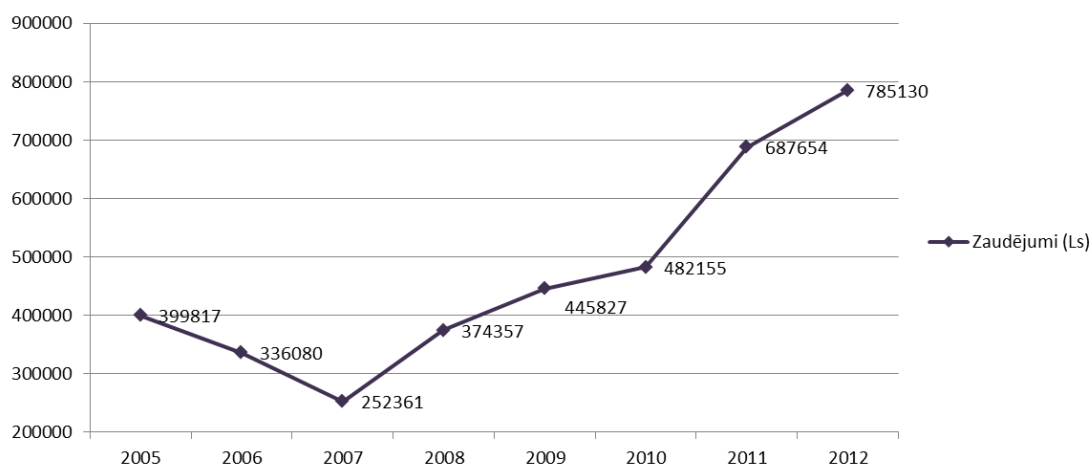
Salīdzinoši pa virsmežniecībām lielākais pārkāpumu skaits konstatēts Rīgas reģionālajā virsmežniecībā (170 pārkāpumi), Ziemeļvidzemes virsmežniecībā (128 pārkāpumi) un Dienvidkurzemes virsmežniecībā (109 pārkāpumi).

19. attēls. Administratīvo pārkāpumu veidi un to skaits 2009. – 2012.g.

20. attēls. Patvaļīgas augošu koku ciršanas gadījumu skaits 2008. – 2012.g.

21. attēls. Patvaļīgas cirtes rezultātā radīto zaudējumu apmērs 2005.-2012.g., tūkst. Ls

1.7. MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKLIS

Latvijas Republikas Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā, ko Ministru kabinets akceptējis 2000.gada 16.maijā, ir uzsvērti šādi medību saimniecības organizēšanas principi – veicināt ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību un novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības.

Lai realizētu šos principus, ir radīta normatīvo aktu bāze, kas nodrošina ekoloģiski pamatotu īpatņu skaitu medijamo dzīvnieku populācijās, optimizē medību iecirkņu lielumu, samērojot to platību ar lielo medijamo dzīvnieku populācijām nepieciešamo teritoriju, kā arī paredz vienotu medijamo dzīvnieku populāciju monitoringu. Dienests uzrauga šo prasību ievērošanu un piedalās to īstenošanā.

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontrole

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontroles galvenais mērķis ir novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības. Ja netiek novērstas nelikumīgās medības, tās ne tikai var būtiski samazināt īpatņu skaitu kādā populācijā, bet arī neļauj savākt pilnīgu informāciju par nomedīto dzīvnieku skaitu, tādējādi ietekmējot medību resursu novērtējumu un to izmantošanas iespēju prognozes. Aktīvi turpinās medību tiesību statusa maiņas process, īpaši zemes īpašumu privātajā sektorā. 2012./2013. gada medību sezonā Dienestā no jauna reģistrēti vai no reģistra izslēgti vairāk nekā 200 medību iecirkņi, izmantojot vienotu, uz zemes kadastru vienībām balstītu ģeogrāfisko informācijas sistēmu. Medību procesa uzraudzību Dienestā koordinē un ikdienā dabā veic 5 reģionālie vecākie medību inspektori. Gada laikā ir sastādīti protokoli par 130 medību noteikumu pārkāpumiem, atklātas 122 vainojamās personas un ierosinātas 8 krimināllietas par nelikumīgām medībām.

Medijamo dzīvnieku uzskaitē

Medijamo dzīvnieku uzskaitē ir medību resursu pārvaldīšanas procesa sastāvdaļa, kas Latvijas Republikā ir valsts uzdevums. Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Dienests lielu vērību veltī šī uzdevuma izpildei saskaņā ar Eiropas Savienības un citām starptautisko tiesību normām.

Dienests ik gadus veic medijamo dzīvnieku uzskaitē un aprēķina limitēto medijamo dzīvnieku lielāko pieļaujamo nomedīšanas apjomu saskaņā ar zemkopības ministra apstiprinātu kārtību. Uzskaitē

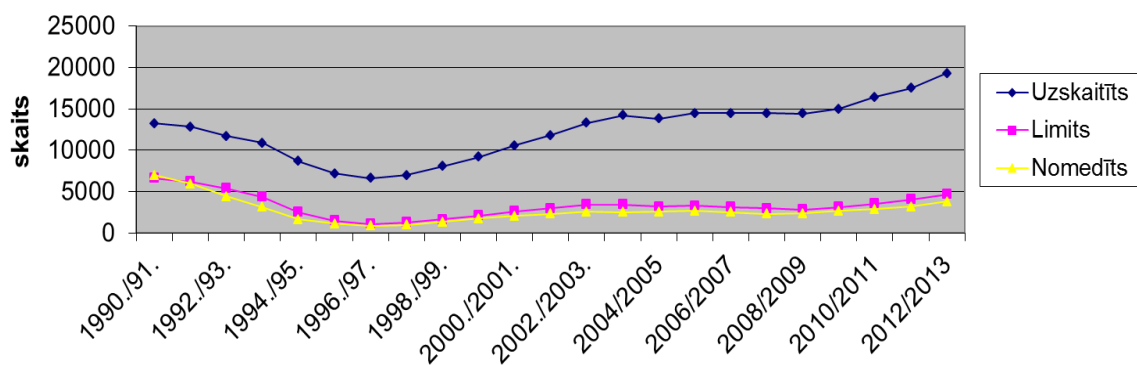
nenotiek kā vienlaicīga akcija, bet gan kā dzīvnieku skaita ikgadējs vērtējums pēc stāvokļa uz 1.aprīli (medījamiem putniem pēc stāvokļa uz 15.maiju). Tiek uzskaitītas 18 medījamo zīdītāju sugas, bet no putniem – medņi, rubeņi un mežzirbes – kopā 21 dzīvnieku suga. Lai uzskaites rezultātus neietekmētu teritoriālās reformas un medību tiesību lietotāju maiņas medību platībās, Dienests ir izdalījis vairāk kā 500 uzskaites teritoriālo vienību, kas nav mazākas par 5000 ha. Tajās medījamo dzīvnieku daudzums tiek vērtēts relatīvi nemainīgās platībās un pēc vienotiem principiem, saglabājot iespēju sekot populāciju izmaiņām gan reģionālā mērogā, gan valstī kopumā. 2012.gadā konstatēts, ka turpina pieaugt galveno medījamo dzīvnieku skaits, izņemot stirnas, jo īpaši izretinātai to populācijai saglabājoties valsts ziemeļaustrumu daļā. Tomēr salīdzinājumā ar 2009./2010. un 2010./2011. gadu ziemām, 2011./2012. gada sniegotā sezona jau bija daudz labvēlīgāka, un vasarā stirnas sāka atgūties, uzrādot pastiprinātu kazlēnu dzimšanu. Galveno sugu populāciju dinamika atspoguļota grafikos.

Nomedišanas apjomu administrēšana

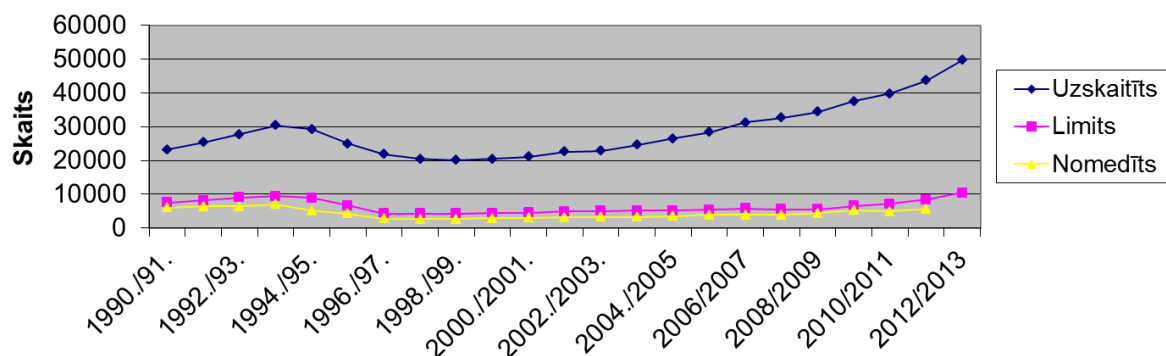
Laikā no 2012.gada 24.marta līdz 27.aprīlim Dienests organizējis sanāksmes 10 teritoriālajās struktūrvienībās medījamo dzīvnieku uzskaites rezultātu un lielākā pieļaujamā nomediājamo dzīvnieku skaita apspriešanai, kurās bez Dienesta speciālistiem piedalījās arī medību tiesību lietotāji un zemes tiesisko valdītāju pārstāvji. Sanāksmju galvenais uzdevums ir izlemt, kādā virzienā veikt medījamo dzīvnieku populāciju regulēšanu vietējā mērogā - palielināt, saglabāt vai samazināt populāciju blīvumu.

2012.gadā Dienests noteicis lielāko pieļaujamo medījamo dzīvnieku nomedišanas apjomu vairāk nekā 1300 medību iecirkņiem, plānojot izsniegt 98 000 medību atļaujas 2012./2013.gada medību sezonai.

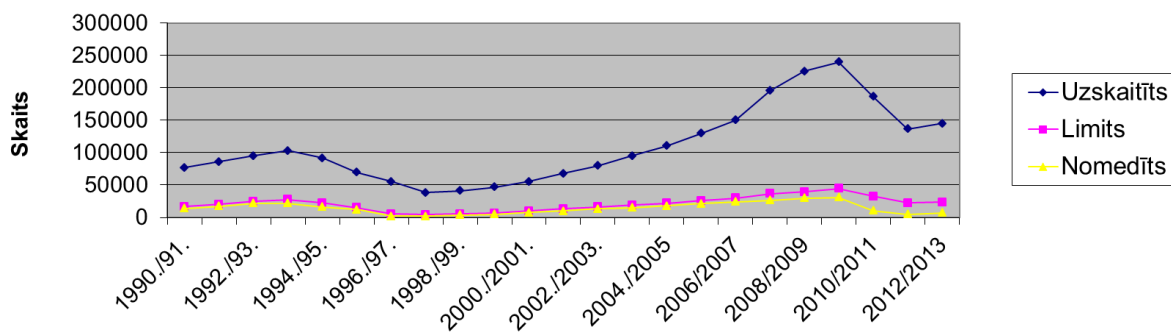
Ievērojot Dienesta ieteiktos medījamo dzīvnieku populāciju apsaimniekošanas modeļus, medniekiem ir izdevies panākt vairāku sugu medījamo dzīvnieku skaita un nomedišanas apjomu palielināšanos pēdējo 15-20 gadu laikā. Aizvadītajā gadā daudzviet tika pieņemts lēmums aļņu, meža cūku un staltbriežu skaita samazināšanai, kā arī stirnu skaita atjaunošanai.

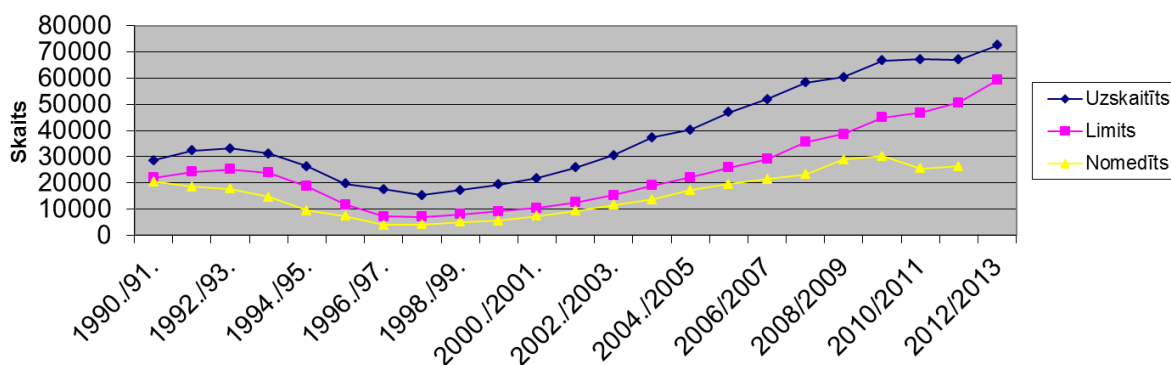
22. attēls. Aļņu uzskaitē, limits un nomedišanas apjoms medību sezonās, skaits

23. attēls. Staltbriežu uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

24. attēls. Stirnu uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

25. attēls. Mežacūku uzskaitē, limits un nomedīšanas apjoms medību sezonās, skaits

Mednieku eksaminācija un mednieku apliecību izsniegšana

Mednieku eksaminācija nepieciešama, lai nodrošinātu to, ka persona, kura saņem mednieka apliecību vismaz pamatzināšanu līmenī pārzinātu būtiskākos medību saimniecības jautājumus. Pamatojoties uz Medību likumu, mednieka apliecību izsniedz virsmežniecībās pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā.

Šobrīd Latvijā ir derīgas vairāk nekā 41 tūkst. Dienesta izsniegtas mednieku apliecības un ziņas par šīm personām tiek uzglabātas Dienesta elektroniskajā datu bāzē. 2012.gadā tika eksaminēti un izsniegtas vai atjaunotas mednieku apliecības 932 medniekiem un 104 medību vadītājiem.

Dienests 2012.gadā ir izsniedzis 21 014 mednieku sezonas kartes 2012./2013.gada medību sezonai.

2011./2012. gada sezonā Latvijā medībās piedalījušies arī 953 ārvalstu mednieki, no kuriem lielākā daļa - 749 - vēlējušies saņemt medīšanas atļauju uz laiku līdz 10 dienām.

Eiropas Savienības interešu sfērā ietilpstošo dzīvnieku sugu monitorings

Vairākas Latvijā medījamo dzīvnieku sugas, kuru medīšanas intensitāte un vietējie vides apstākļi pilnībā nodrošina populāciju atjaunošanos vai pat pieaugumu, Eiropas valstu vai globālā mērogā ir apdraudētas un tādēļ iekļautas aizsargājamo sugu sarakstos. Šo sugu aizsardzību nosaka Latvijā ratificētas starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības valstu likumdošana. Taču minētie starptautiskie dokumenti pieļauj ar vietējiem apstākļiem saistītas atkāpes no vispārējām prasībām, ja vien vietējo specifiku pamato ar konkrētiem regulāri ievāktiem datiem.

Dienests iesaistās Vides un reģionālās attīstības ministrijas apstiprināto sugu aizsardzības plānu īstenošanā un veic monitoringa pasākumus vilkiem un lūšiem.

Monitoringa mērķis ir sistemātiski iegūt datus par starptautiski apdraudētu, bet lokāli plaši izplatītu sugu populāciju stāvokli saistībā ar pieļaujamām izmantošanas normām un paņēmieniem, proti, noteikt, vai populācijas sekmīgi atjaunojas pie dotās medību slodzes.

Lielo plēsēju monitoringa ietvaros Dienests pārbauda arī iedzīvotāju ziņojumus par gadījumiem, kad lieli plēsēji vai klaiņojoši suņi uzbrukuši mājdzīvniekiem. 2012.gadā ziņots par 41 vilku vai klaiņojošu suņu un 1 lūša uzbrukumu. Kopā gada laikā saplosīti vai savainoti 170 mājdzīvnieki, tajā skaitā 163 aitas un 5 liellopi. Tas ir ievērojami mazāk nekā 2011. gadā, jo īpaši ņemot vērā to, ka pārbaudēs nav konstatēta īpašnieku veikto aizsardzības pasākumu paplašināšanās. Dienests nosaka lielāko pieļaujamo vilku un lūšu nomedīšanas apjomu saskaņā ar sugu aizsardzības plāniem. Lielākais pieļaujamais lielo plēsēju nomedīšanas apjoms paaugstināts un 2012./2013.gada medību sezonā valstī nomedīti 247 vilki un 150 lūši.

1.8. ZINĀTNISKĀS IZPĒTES MEŽU APSAIMNIEKOŠANA

Dienesta struktūrvienība īpašu uzdevumu veikšanai – zinātniskās izpētes mežu pārvaldīšanai un zinātnisko pētījumu nepārtrauktības, kā arī meža sēkļu kontroles nodrošināšanai ir Meža pētīšanas stacija. Meža pētīšanas stacijai ir trīs informācijas centri – Kalsnavā, Jelgavā un Smiltē un Meža sēkļu kontroles laboratorija. Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2004.gada 27.jūlija noteikumi Nr. 630 „Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas kārtība”.

Zinātniskās izpētes meži ir valsts mežu teritorijas, kurās dažādos laikposmos ierīkoti zinātniskās izpētes objekti – meža selekcijas un ģenētikas, mežkopības, integrālā meža monitoringa parauglaukumi vai citi zinātniskās izpētes objekti, kurus izmanto izpētei, mācībām un demonstrējumiem.

Meža pētīšanas stacija šobrīd apsaimnieko zinātniskās izpētes mežus 28,6 tūkst. ha platībā. Tie veidojas no 7 atsevišķiem mežu masīviem (mežu novadiem), kas izvietoti 13 pašvaldību teritorijās.

Meža sēkļu kontroles laboratorija veic sēkļu kvalitātes pārbaudi atbilstoši standartiem un noteikumiem par reprodūktīvo materiālu, izsniedz sēkļu kvalitāti apstiprinošus dokumentus un domstarpību gadījumā veic arbitrāžas funkciju.

Zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošana 2012.gadā

Darba veids	Mērvienība	Izpildītais apjoms
Augsnes sagatavošana	ha	66.5
Meža mākslīgā atjaunošana	ha	150.2
Meža dabiskā atjaunošana	ha	24.3
Stādījumu papildināšana	ha	39.3
Stādījumu aizsardzība	ha	85.1
Stādījumu kopšana	ha	644.2
Jaunaudžu sastāva kopšana	ha	472.2
Apauguma novākšana kvartālstīgās	km	90.07
Apauguma novākšana grāvju trasēs	km	150.42
Meliorācijas grāvju remonts	km	11.95
Caurteku remonts	gab.	44
Meža ceļu uzturēšana	km	366.5
Meža ceļu remonts	km	18.69
Uguns aizsardzības mineralizēto joslu uzturēšana	km	50.86
Galvenā cirte	ha/m ³	173.3/47846
Kopšanas cirte	ha/m ³	245.4/18363
Sanitārā cirte	ha/m ³	928.3/11681

1.9. KLIENTU APKALPOŠANA

Dienesta teritoriālās struktūrvienības- virsmežniecības, nodrošina klientu- meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju, mednieku un citu interesentu apkalpošanu. Klientu pieņemšana ir organizēta 29 virsmežniecību birojos. Dienesta klientiem ir būtiski zināt, ka Dienesta birojā ar iesniegumu var vērsties jebkura juridiska vai fiziska persona, jebkurš meža īpašnieks, neatkarīgi no savas juridiskās adreses vai meža īpašuma atrašanās vietas, un, iesniegumā norādot atbildes saņemšanas veidu- klātienē vai elektroniska dokumenta veidā, saņemt pakalpojumu.

Dienesta biroji atrodas – Aizkrauklē, Alūksnē, Babītē, Bauskā, Balvos, Cēsīs, Daugavpilī, Dobelē, Grobiņā, Gulbenē, Inčukalnā, Jelgavā, Jēkabpilī, Krāslavā, Kuldīgā, Limbažos, Ludzā, Madonā, Ogrē, Preiļos, Rēzeknē, Rīgā, Saldū, Smiltēnē, Talsos, Tukumā, Ventspilī, Valkā, Valmierā.

Dienesta birojos:

- sniedz privātpersonām informāciju par Dienesta struktūrvienībām, pakalpojumu veidiem, to saņemšanas kārtību un nepieciešamiem dokumentiem;
- pieņem privātpersonu iesniegumus un izsniedz atbildes;
- sniedz normatīvajos aktos noteiktos Dienesta pakalpojumus.

1.10. MEŽA VALSTS REĢISTRA INFORMĀCIJAS SISTĒMA

Dienests uztur vienu no valstī nozīmīgākajām meža resursu datu bāzēm – Meža valsts reģistru, kas ir informācijas sistēma par mežu un tajā notiekošo saimniecisko darbību. Meža valsts reģistrs tiek aktualizēts, fiksējot informāciju par veiktajām meža inventarizācijām un faktiski veikto saimniecisko darbību. Reģistra dati kalpo par atbalstu meža apsaimniekošanas normatīvo aktu ievērošanas uzraudzībai un mežaudžu vērtības un meža zemes kadastrālās vērtības noteikšanai.

Izvērtējot Dienesta uzturētās informācijas sistēmas attīstību 2012.gadā, secināms, ka Meža valsts reģistra uzturēšanas darbi pamatā saistīti ar informācijas sistēmas datu bāzes un programmnodrošinājuma papildinājumiem, lai nodrošinātu to atbilstību nepārtraukti mainīgo normatīvo aktu prasībām attiecībā uz tiem datiem, kas reģistrējami par mežu.

Minētos Meža valsts reģistra uzturēšanas darbus Dienests veicis ar saviem – iekšējās izstrādes resursiem.

Pārskata periodā iezīmējušās arī jaunas iniciatīvas Dienesta ģeotelpiskās informācijas sistēmas attīstībā. Piedaloties Zemkopības ministrijas izveidotajā iepirkuma komisijā, 2012.gada nogalē ar atklātā konkursa uzvarētāju noslēgts līgums „Valsts meža dienesta Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas modernizācija”. Uzreiz pēc līguma noslēgšanas uzsākti arī pirmie darbi – intervijas Programmatūras projektējuma apraksta sagatavošanai, kuras turpināsies arī 2013.gadā.

2012.gadā ir turpināta Dienesta līdzdalība Zemkopības ministrijas informācijas un komunikāciju tehnoloģiju projektā „ZM un tās padotībā esošo iestāžu uz klientu orientētas pakalpojumu sistēmas un vienotas informatīvās telpas izveide”, kas pārskata periodā lielākoties bija saistīta ar Dienestam piekrītošo e-pakalpojumu izveidi, kā arī ar dalību tīkla infrastruktūras iepirkuma procesā.

Mežziņu darba efektivitātes paaugstināšanai 2012.gadā pieteikts un sekmīgi realizēts projekts „Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. – 2013.gadam pasākumu uzraudzības modernizācija Valsts meža dienestā”, kā rezultātā Dienests katru mežzini nodrošinājis ar portatīvo datorkomplektu.

1.11. KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJAIS AUDITS UN KONTROLE

Kvalitātes vadības sistēma

Dienests 2012.gadā turpināja strādāt pie kvalitātes vadības sistēmas pilnveidošanas. 2012.gada laikā tika izstrādātas jaunas un pilnveidotas esošās procedūras. Procedūru ieviešana veicina vienotu izpratni Dienesta pamatdarbības jautājumos un uzlabo sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja akreditētajā Meža pētīšanas stacijas Meža sēklu kontroles laboratorijā, kura ir kompetenta veikt testēšanu atbilstoši LVS EN ISO/IEC 17025 standarta prasībām meža koku un krūmu sēklu bioloģiskajā un bioķīmiskajā sfērā, turpinājās darbs pie Kvalitātes sistēmas dokumentācijas pilnveidošanas. 2012.gada septembrī Latvijas Nacionālā akreditācijas biroja pārstāvji laboratorijā veica ikgadējo uzraudzības auditu, kura laikā tika izvērtēta laboratorijas darbības atbilstība LVS EN ISO/IEC 17025 standarta prasībām, konstatētas divas neatbilstības- novērojumi, korektīvās darbības veiktas. Laboratorijā 2012.gadā veiktas 406 analīzes un izsniegti 151 testēšanas pārskati.

Kontrole

Dienests 2012.gadā uzsāka darbu pie iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanas. Saskaņā ar izstrādāto Dienesta kontroles procedūru tiek veikts virsmežniecību iekšējās kontroles novērtējums vadības un atbalsta, un pamatdarbības jomās virsmežniecībās, virsmežniecību birojos un mežziņu apgaitās. Virsmežniecībām ir noteikti iekšējās kontroles pārbaūžu apjomi, noteikta kārtība informācijas sniegšanai Dienestam par veikto pārbaūžu rezultātiem.

2012.gadā virsmežniecības veica pārbaudes 303 mežziņu apgaitās no 360, tajās piedalījās 102 virsmežniecību administrācijas darbinieki un vecākie mežziņi, 2013.gadā virsmežniecībām uzdots veikt pārbaudes 65% no apgaitām, dabā pārbaudot katrā vismaz 7 objektus.

Dienesta centrālā administrācija 2012.gadā veica kontroli 3 virsmežniecībās, pārbaudītās

darbības jomas: Valsts un Eiropas Savienības atbalsta pasākumu administrēšana, meža un vides aizsardzība un to reglamentējošo normatīvo aktu uzraudzība, meža atjaunošana, jaunaudžu kopšana, apliecinājumu izsniegšana, meža inventarizācijas datu pievienošana Meža valsts reģistram un to izmaiņšana, zemes lietojuma veida izmaiņas (transformācija), meža ugunsapsardzība, medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, valsts nodevu un maksas pakalpojumu administrēšana, autotransporta izmantošanas kārtība, lietvedības darba kārtošana, juridiskais atbalsts, likuma "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" ievērošanas kontrole.

Dienesta centrālās administrācijas organizētā kontroles grupa, kura sastāv no virsmežniecību deleģētiem speciālistiem, kontrolējamajās 3 virsmežniecībās veica mežziņu darbības un pieņemto lēmumu pārbaudes dabā 42 apgaitās. 2013.gadā plānota Dienesta kontrole 4 virsmežniecībās.

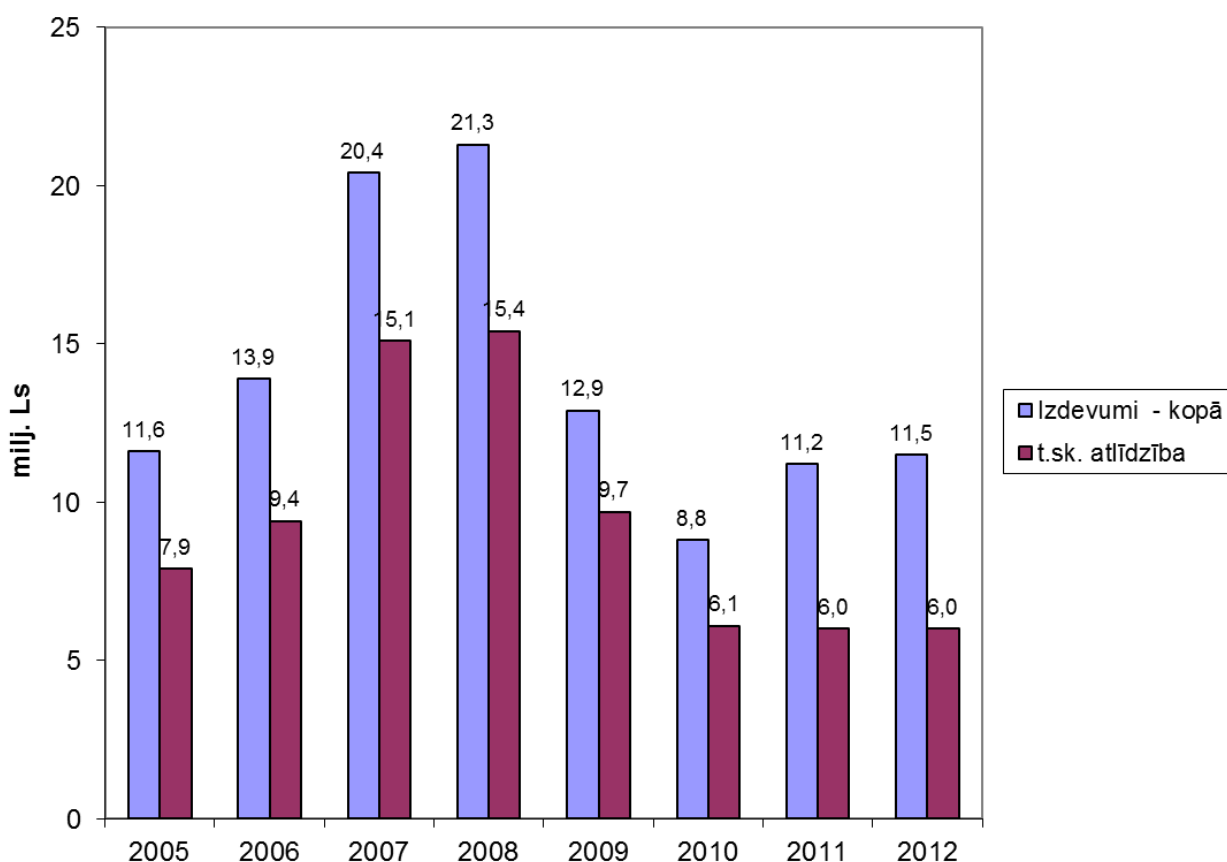
Regulāri tiek veikta kontrole par pārbaudēs konstatēto neatbilstību novēršanu noteiktajos termiņos. Dienesta amatpersonu iespējamā atbildība normatīvo aktu prasībām neatbilstošu lēmumu pieņemšanā tiek vērtēta ierosinātajās disciplinārlietās. Lai uzlabotu iekšējās kontroles sistēmu Dienestā un novērstu pārbaudēs identificētās problēmas, kas var novest pie neatbilstību rašanās, pēc katras kontroles virsmežniecībā tiek apstiprināts ieteikumu ieviešanas grafiks.

2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2012. gadā Dienesta darbības nodrošināšanai tika apgūti finanšu līdzekļi no sekojošām valsts budžeta programmām un apakšprogrammām:

1. Programma 24.00.00. „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” apakšprogramma 24.01.00. „Meža resursu valsts uzraudzība” ar kopējo finansējumu izdevumiem 11,5 milj. latu. No tiem 1,9 milj. latus apguva Meža pētīšanas stacija.

Salīdzinot ar 2011. gadu apstiprinātais Dienesta finansējums budžeta izdevumiem ir palielinājies par 0,3 milj. latu. Pieaugums saistīts ar Meža pētīšanas stacijas ieņēmumu no maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu plāna izmaiņām. Kapitālie izdevumi Dienestam samazināti 0,1 milj. latu apmērā.

26. attēls. Dienesta budžeta izdevumu izmaiņas 2005. - 2012.gadā, milj. Ls

Budžeta programmas „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” finansējuma izlietojums, Ls

N.p.k.	Rādītājs	2011.gadā (faktiskā izpilde)	2012. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	11 226 823	11 173 094	11 245 748
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	9 490 377	9 512 994	9 512 994
1.2.	Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	1736446	1 660 100	1 732 754
2.	Izdevumi (kopā):	11 140 306	11 505 940	11 459 585
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	8 194 306	8 701 493	8 655 138
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	2 946 000	2 804 447	2 804 447

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

2. Programma 65.00.00. "Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma 65.07.00 "Citu institūciju izdevumi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2007-2013)" ar kopējo apstiprināto finansējumu izdevumiem Ls 0,335 milj. latu.

Programmas ietvaros 2012. gadā Dienests turpināja realizēt projektu – "Esošo ugunsnovērošanas torņu (UNT) rekonstrukcija un jaunu UNT būvniecība" II kārtu. Piešķirto finansējumu Dienests 2012. gadā nevarēja apgūt, jo bija atkārtoti jāuzsāk iepirkuma process, kā rezultātā aizkavējās rekonstrukcijas darbu uzsākšana. Dienests apguva Ls 96 504. Projektu plānots īstenot arī turpmāk.

Budžeta programmas „Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana” finansējuma izlietojums, Ls

N.p.k.	Rādītājs	2011.gadā (faktiskā izpilde)	2012. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	480 643	335 255	96 504
	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	480 643	335 255	96 504
2.	Izdevumi (kopā):	480 643	335 255	96 504
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	480 643	335 255	96 504

3. Programma 65.00.00. "Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana" apakšprogramma 65.05.00 "Tehniskā palīdzība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) apgūšanai (2007-2013)" ar kopējo apstiprināto finansējumu izdevumiem Ls 0,375 milj. latu.

Lai nodrošinātu Dienesta vecākajiem mežziņiem un mežziņiem operatīvu piekļuvi informācijas sistēmām, uzlabojot Lauku attīstības pasākumu administrēšanu, kontroli, uzraudzību un pilnveidotu meža ugunsdrošības sakaru sistēmas darbību, programmas ietvaros 2012. gadā Dienests iegādājās 360 portatīvos datorus. Dienests apguva Ls 286 620, jo līgumcena bija mazāka par plānoto.

5.tabula

Budžeta programmas " Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana " finansējuma izlietojums, Ls

N.p.k.	Rādītājs	2011.gadā (faktiskā izpilde)	2011. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	-	375 120	286 620
	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	-	375 120	286 620
2.	Izdevumi (kopā):	-	375 120	286 620
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	-	375 120	286 620

Sniegtie pakalpojumi

Dienests sniedz maksas pakalpojumus saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 17.janvāra noteikumiem Nr.55 „Noteikumi par Valsts meža dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”.

6.tabula

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem 2012. gadā, Ls

<i>Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi</i>	<i>Faktiskie ieņēmumi</i>
Ieņēmumi par dokumentu izsniegšanu un kancelejas pakalpojumiem	2 673
Ieņēmumi par nomu un īri	43 642
Ieņēmumi par pārbaudēm, kuras saskaņā ar normatīvajiem aktiem veic Dienests - meža veselības stāvokļa, iestigoto platību un inventarizācijas datu pārbaudes, meža un meža zemes novērtēšana u.c. mežsaimnieciskie pakalpojumi	42 880
Citi pašu ieņēmumi, t.sk. ieņēmumi no zinātniskās izpētes mežu apsaimniekošanas	1 643 559
Kopā	1 732 754

3. PERSONĀLS

Uz 2012.gada 31.decembri Dienestā ir 690 amatu vietas, no kurām 61,5 centrālajā administrācijā, 598,5 - virsmežniecībās un 30 – Meža pētīšanas stacijā. Dienestā ir 537,5 valsts civildienesta ierēdņu amatu vietas. Faktiski 2012.gadā Dienestā vidējais nodarbināto skaits bijis 681 (neskaitot ārštata darbiniekus).

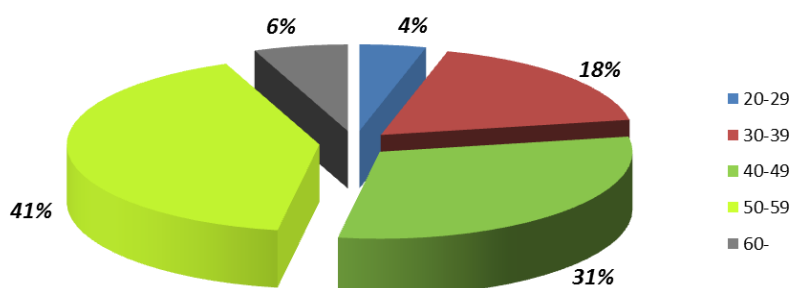
Papildus ugunsnedrošajā laika periodā meža ugunsapsardzībā, ugunsgrēku ierobežošanā un dzēšanas darbu veikšanā tika nodarbināti 350 ārštata darbinieki, to skaitā: meža ugunsdzēsēji, meža ugunsnovērošanas torņa dežuranti, operatīvie dežuranti, specializēto automobiļu vadītāji un Meža ugunsdzēsības stacijas vadītāji.

Pārskata periodā 92% Dienesta nodarbinātajiem bija augstākā izglītība (1. vai 2.līmeņa augstākā profesionālā izglītība, bakalaura, maģistra vai doktora grāds, augstākā profesionālā izglītība), 5% – vidējā speciālā izglītība, 2% – vidējā izglītība, bet 1% – vispārējā pamata izglītība.

7. tabula

Dienesta personāla mainības rādītāji

Rādītājs	Skaitis
Personu skaits, ar kurām izbeigtas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības pārskata gadā	31
Personu skaits, ar kurām nodibinātas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības pārskata gadā	20
Personu skaits, kuras pārceltas citā amata vietā/amatā pārskata gadā (iekšējā kustība)	23
Personāla rotācijas koeficients ¹	0,075
Personāla atjaunošanās koeficients ²	0,029

27. attēls. Dienestā nodarbināto sadalījums pēc vecuma grupām

28. attēls. Dienestā nodarbināto sadalījums pa dzimuma grupām

¹ (pieņemto skaits + atbrīvoto skaits)/vidējais strādājošo skaits

² pieņemto personu skaits/vidējais strādājošo skaits

Personāla apmācība

Lai nodrošinātu efektīvu Dienesta izvirzīto uzdevumu veikšanu un mērķu sasniegšanu, Dienests esošo finanšu līdzekļu ietvaros sekmē nodarbināto profesionālo zināšanu pilnveidošanu. Dienesta nodarbināto apmācība notiek, piesaistot ārējos apmācību speciālistus, iekšēji, Dienesta speciālistiem daloties savās zināšanās ar kolēģiem, organizējot seminārus vai izmantojot elektronisko apmācību un aptauju sistēmu.

Pirmoreiz 2012.gadā Dienesta nodarbinātajiem bija nodrošinātas apmācību iespējas elektroniskajā apmācību sistēmā, kurā tika iekļautas sekojošas apmācību tēmas: „Administratīvais process iestādē”, „Administratīvo pārkāpumu lietvedība Valsts meža dienestā”, „Lietvedības organizācijas vispārējās prasības”, „Lietvedības darba organizēšana”, „Globālās navigācijas satelītu un ģeogrāfiskās informācijas sistēmu pielietošanas aspekti”, „Maksas pakalpojumu sniegšanas kārtība” un „Nozīmīgāko kaitēkļu identificēšana”.

Uz semināriem, kursiem un konferencēm 2012.gadā tika nosūtīti 17 Dienesta nodarbinātie.

Piesaistot ārējos speciālistus, 2012.gadā tika organizētas arī apmācības:

- 1) Dienesta struktūrvienību vadītājiem, lai paaugstinātu vadības prasmes;
- 2) iekšējiem kontrolieriem, lai efektīvi varētu Dienestā veikt iekšējās kontroles;
- 3) ugunsapsardzības speciālistiem, lai teorētiski un praktiski sagatavotos ugunsnedrošajam laika periodam;
- 4) virsmežniecības inženieriem (mežību jautājumos) un vecākajiem inspektoriem (mežību jautājumos) par ieroču atpazīšanu.

Apzinot nepieciešamās mācību vajadzības, Dienesta teritoriālās struktūrvienības saviem nodarbinātajiem 2012.gadā organizēja 240 teorētiskās un praktiskās apmācības, t.sk., mežziņu un vecāko mežziņu apmācības jauno pienākumu veikšanai pēc Dienesta funkcionālās un strukturālās optimizācijas.

Dienesta centrālā administrācija virsmežniecību nodarbinātajiem 2012.gadā par grozījumiem normatīvajos aktos un Dienesta darba organizācijas jautājumiem rīkoja 33 seminārus.

Lai arī nākotnē Dienestā varētu tikt nodarbināti akadēmiski un profesionāli izglītoti mežsaimniecības speciālisti, Dienests sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti Meža fakultātes mežinženieru studiju programmas studentiem no 2012.gada 2.semestra ir nodrošinājis prakses vietas Dienestā.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Sabiedrībai vienmēr ir bijis svarīgi zināt, kas notiek mežā, neatkarīgi no tā, kam mežs pieder, un kādas darbības tiek tur veiktas. Visa informācija par to, kāds ir mežs un par to, kas tajā notiek, par inventarizētajām meža platībām, ir apkopota Dienesta uzturētajā informācijas sistēmā Meža valsts reģistrs. Līdz ar to sabiedrība regulāri tiek informēta par meža un medību resursiem un to stāvokli.

Dienesta mājas lapā www.vmd.gov.lv pastāvīgi ir pieejama informācija par meža atjaunošanu, meža ieaudzēšanu, meža kopšanu, plānotajiem un faktiski izcirstajiem koksnes apjomiem, meža veselības stāvokli, dabas aizsardzības prasību ievērošanu mežos, meža monitoringa rezultātiem, meža ugunsgrēkiem un medību resursiem. Informācija regulāri tiek aktualizēta. Ik gadus visa statistiskā informācija tiek apkopota informatīvajā materiālā **Meža statistikas CD 2012**, kur ikkatrs var atrast skaitļus par sev interesējošiem jautājumiem saistībā ar mežu ne tikai pa valsti kopumā, bet arī atsevišķi pa pagastiem.

Dienesta darbinieki ir tie cilvēki, kuri gan tieši, gan netieši pārstāv sabiedrības intereses mežā, lai gan viņu darbs ļoti bieži nemaz nav uzreiz pamanāms, jo tas pārsvarā tiek veikts prom no cilvēku acīm. Ciešāka saskare ar mežziņiem iznāk vienīgi meža īpašniekiem. Līdz ar to, būtiski ir stāstīt, ka mežā diendienā atrodas cilvēki, kuri spēj izvērtēt, vai darbības, kas tiek veiktas mežā, ir pamatotas un nav pretrunā ar normatīvajos dokumentos noteikto.

Lai mežs tiktu pasargāts no ugunsgrēkiem, katru pavasari valstī tiek noteikts meža ugunsnedrošais laikposms. Dienests, izsludinot meža ugunsnedrošo periodu, informē iedzīvotājus, par to, ko šajā laikā nedrīkst darīt mežā. Ziņa par to tiek ievietota gan vietējos, gan centrālajos laikrakstos, gan ziņu aģentūrās, gan radio, gan televīzijā. Meža ugunsnedrošajā laikposmā aktuālā informācija par notikušajiem meža ugunsgrēkiem un izdegušajām meža platībām katru dienu tiek paziņota ziņu aģentūrai LETA un apkopojums par meža ugunsgrēkiem tiek ievietots Dienesta mājas lapā.

Darbā komunikācijā ar sabiedrību ir iesaistīti gan centrālās administrācijas darbinieki, gan Dienesta struktūrvienību – virsmežniecību darbinieki. Virsmežniecību speciālisti atrodas tuvāk mežam un ir sasniedzamāki interesentiem, jo pārsvarā cilvēkus interesē konkrēti jautājumi, kas ir saistīti tieši ar viņa meža īpašumu, kur ar vispārīgo informāciju vien ir par maz. Lai tiktu aptverta lielāka mērķauditorijas daļa, komunikācija ar sabiedrību tiek veikta konkrētās virsmežniecībās – gan sadarbojoties ar vietējiem plašsaziņas līdzekļiem, gan organizējot seminārus par izmaiņām normatīvajos dokumentos, kuras nepieciešamas zināt meža īpašniekiem, gan veicot izbraukumus uz konkrētiem meža īpašumiem.

Dienesta galvenā mērķauditorija ir meža īpašnieki, kuri pārsvarā ir iedzīvotāju daļa, kas dzīvo laukos, kura joprojām ir konservatīva un par visefektīvāko komunikāciju tiek uzskatīta tikšanās ar speciālistu un aprunāšanās. Privāto mežu īpašnieki, kuriem ir lielas meža platības, komunikācijas jautājumiem pieiet daudz progresīvāk un pārsvarā izmanto internetu, kur ir atrodami gan Dienesta pakalpojumi, gan aktuālās izmaiņas normatīvajos dokumentos.

Būtiski ir pastāvīgi veikt sabiedrības izglītošanas darbu un izpratnes veidošanu gan par mežu, gan procesiem, kas tajā notiek, gan arī par sekām, kādas var būt nepārdomātai cilvēka darbībai mežā. Šajā ziņā jau ilgu gadus veiksmīgi tiek rīkotas Meža dienas. Šogad paiet 85 gadi kopš pirmā Meža dienu pasākuma. Dienesta darbinieki Meža dienu pasākumos visbiežāk ir kā informācijas sniedzēji un sadarbības partneri. Šajos pasākumos nozīmīgāk ir iesaistīt cilvēkus, kas ikdienā nav tieši saistīti ar mežu – īpaši skolas un vietējās pašvaldības.

Meža dienās 2012. gadā Dienesta teritoriālajās struktūrvienībās tika noorganizēti 122 pasākumi, kuros līdzdarbojās kopumā ap 2 tūkstošiem dalībnieku, vairāk kā puse no tiem bija skolēni. Meža dienu pasākumi tradicionāli ir ļoti daudzveidīgi – ik gadus tiek stādīts mežs, rīkotas apkārtnes sakopšanas un labiekārtošanas talkas, gatavoti un izlikti putnu būriši, organizēti semināri par meža atjaunošanu un kopšanu, kā arī virkne konkursu, viktorīnu, mācību stundu skolēniem gan par meža stādīšanu, gan koku un augu pazīšanu, gan par meža dzīvniekiem, gan par ugunsdrošību mežā. Valsts meža dienesta darbinieki līdzdarbojās arī vērienīgākajā Meža dienu pasākumā Meža ABC, kuru pavisam kopā 200 speciālisti 28 meža pieturās iepazīstināja pasākuma dalībniekus ar meža audzēšanu, meža kopšanu, meža stādīšanu, koku sugām, kas aug mežā, kādi ir meža augi, ko drīkst un ko nedrīkst darīt mežā.

Par tendencēm un procesiem, kas notiek mežā, kā arī atbildes uz jautājumiem par mežu un viedokļi par problēmām ir atspoguļoti sarunās un intervijās dažādos plašsaziņas līdzekļos. Arī televīzijas un radio veidotajos raidījumos Dienesta darbinieki ir skaidrojuši aktuālos jautājumus un stāstījuši par kādu konkrētu izveidojušos situāciju mežā, ka arī piedalījušies nozares diskusijās par nozarei svarīgiem jautājumiem. Virsmežniecības sabiedrības informēšanas darbu veic ar reģionālo preses izdevumu un reģionālās televīzijas starpniecību.

Dienesta darbojas uzticības tālrunis, kur jebkurš interesents var izklāstīt savu problēmu vai uzdot jautājumu, pēc tam saņemot speciālistu atbildi.

5. PLĀNI 2013. GADAM

Kā vispārējo mērķi 2013. un turpmākajos gados Dienests izvirza strādāt efektīvāk, optimāli izmantojot finanšu un personāla resursus.

Riski un nesekmīgums

Meža ugunsgrēku ierobežošanas un likvidēšanas darbu (kas ir tikai daļa no meža ugunsapsardzības funkcijas) izpildes organizācija, turpinot materiāli tehnisko resursu bāzes atjaunošanu un papildināšanu, tāpat kā 2012. gadā, ir viena no 2013. gada prioritātēm. Iespējamie riski saistīti ar valsts budžeta līdzekļu pieejamību šīs prioritātes īstenošanai.

Prioritātes un plāni

Dienests turpinās aktīvi piedalīties Zemkopības ministrijas rīkotajās darba grupās, kas strādā pie Medību likuma, Meža likuma un Ugunsdrošības noteikumu un ar tiem saistīto normatīvo aktu grozījumu izstrādes. Iesaistoties minēto grozījumu izstrādē, Dienesta primārais uzdevums ir sakārtot savā kompetencē esošos jautājumus, kas saistīti ar uzraudzības un administrēšanas funkciju.

Dienests pastiprināti strādās pie ikdienas darbā nepieciešamā aprīkojuma (tai skaitā dienesta autotransporta), instrumentu un tehnoloģiju ieviešanas, pie darba vides apstākļu uzlabošanas, pie darbinieku sociālajām garantijām (tai skaitā atalgojuma) lai nodrošinātu stabilu, konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām apgādātu personālu.

Dienests turpinās pārskatīt iekšējās procedūras, lai funkciju realizēšanai optimizētu un vienkāršotu veicamās darbības, mazinot administratīvo slogu un atvieglojot pakalpojumu saņemšanu meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem un pārējiem klientiem, tajā pašā laikā, turpinot attīstīt ārējo komunikāciju informējot meža īpašniekus un sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem.

Plānots aktīvi iesaistīties Lauku attīstības programmas 2014. – 2020. gadam izstrādē. Turpināsies dalība valsts un ES atbalsta pasākumu administrēšanā un koordinācijā, sadarbībā ar Lauku atbalsta dienestu.

Būtiska darba prioritāte ir Meža valsts reģistra informācijas sistēmas pilnveidošana atbilstoši mūsdienu prasībām, kam piešķirts finansējums Eiropas Savienības atbalsta veidā.

Dienests piedalīsies Eiropas reģionālās attīstības fonda finansētajā projektā „Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu uz klientu orientētas pakalpojumu sistēmas un vienotas informatīvās telpas izveide”.

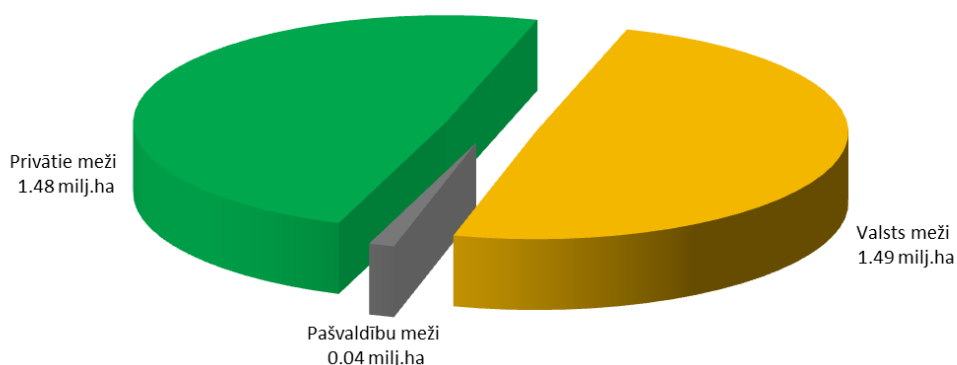
PIELIKUMS VALSTS MEŽA DIENESTA 2012.GADA PUBLISKAJAM PĀRSKATAM

MEŽA RESURSU RAKSTUROJUMS

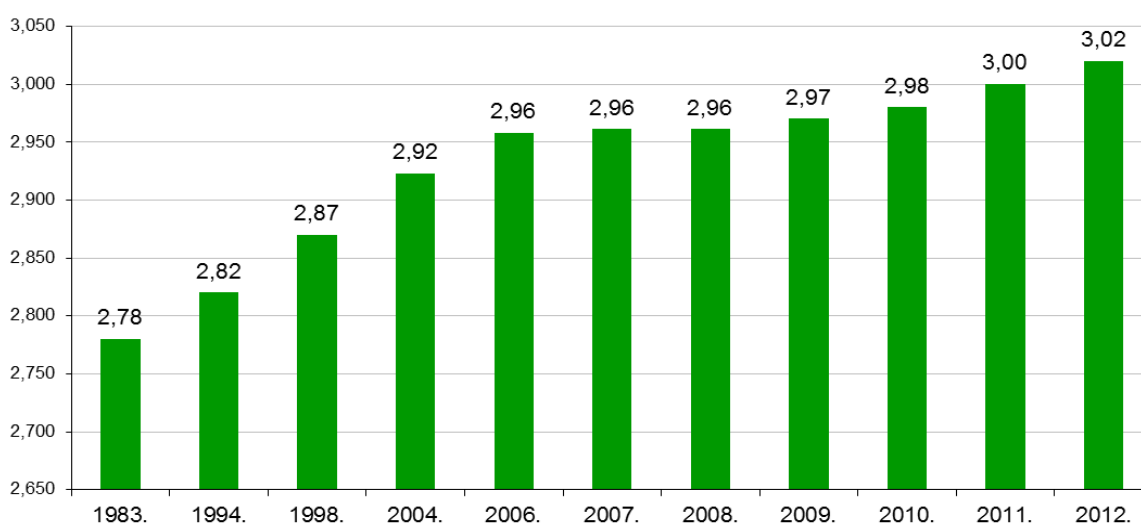
Pēc Meža valsts reģistra datiem meži Latvijā aizņem 3,02 milj. ha lielu platību. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm, Latvija pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm, jo Eiropā meži vidēji aizņem 33% no sauszemes teritorijas, kamēr Latvijā tie ir vairāk nekā 50%. Valsts apsaimniekošanā atrodas 1,49 milj. ha (49,8%) meža, savukārt pārējie meži sastāda 1,51 milj. ha (50,2%).

Latvijas teritorija ir 6,46 milj. ha liela. Pēc Dienesta datiem, kas apkopoti Meža valsts reģistrā (inventarizētās platības, kas tiek pakļautas saimnieciskajai darbībai un kuru reglamentē Meža likums) mežainums ir 51% (meža zemju platības- 3,30 milj. ha, no tām mežs 3,02 milj. ha – attiecība pret valsts teritorijas kopējo platību, %). Salīdzinot ar 1923.gadu, kad mežainums Latvijā bija 23%, līdz 2011.gadam tas ir vairāk nekā dubultojies. Meža platību pieaugums prognozējams arī turpmāk, jo turpinās lauksaimniecībā neizmanto to zemju dabiskā aizaugšana, kā arī to mērķtiecīga apmežošana.

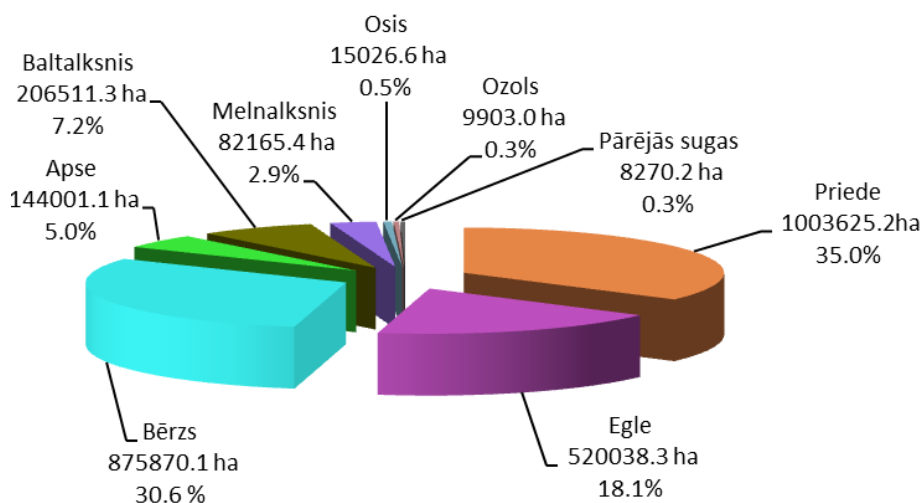
Latvijas mežus pārsvarā veido skuju koki, tomēr ievērojamu daļu aizņem arī pārējās sugas. Skuju koku audzes ir 53% no visu audžu platībām, bērzu audzes – 30%, baltalkšņu - 7% un apšu - 5%.

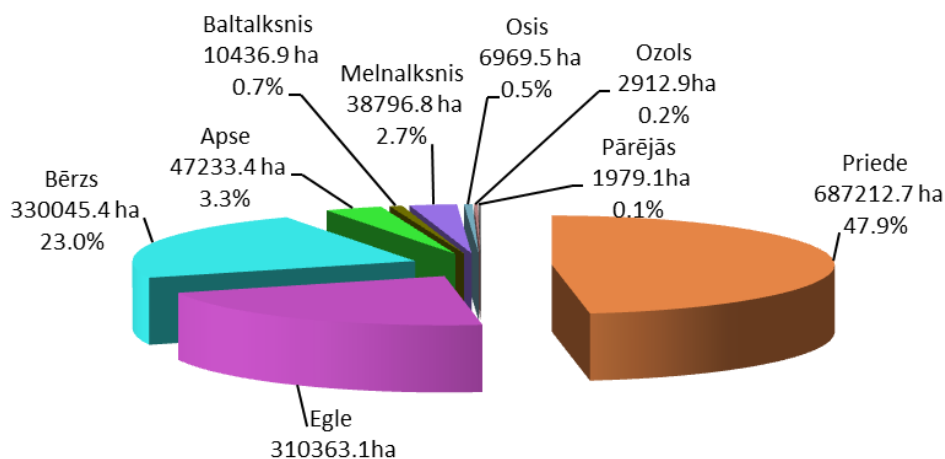
1. attēls. Meža sadalījums pa īpašuma veidiem 2012.gadā, milj. ha

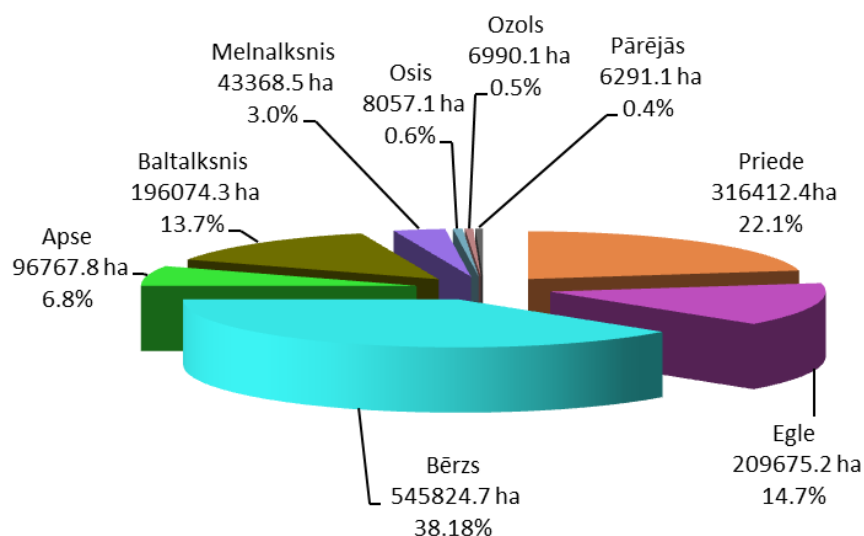
2. attēls. Meža valsts reģistrā reģistrētā meža platību izmaiņu dinamika, milj. ha

3. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums Meža valsts reģistrā reģistrētajos mežos visā valstī, ha un %

4. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums valsts mežos, ha un %

5. attēls. Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums privātajos mežos, ha un %

Plašāka informācija par meža resursu raksturojumu pieejama Dienesta sagatavotajā informatīvajā materiālā **Meža statistikas CD 2013**, kas atrodams Dienesta mājaslapā www.vmd.gov.lv.

Valsts meža dienests

13.janvāra iela 15, Rīga, LV-1932
Tālr.: +37167226600, fakss: +37167211176

E-pasts: vmd@vmd.gov.lv
www.vmd.gov.lv

Uzticības tālrunis: +37167221322